

ธรรมะเลี้ยงไม่โต

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม(วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราตั้งใจฟังธรรมดีกว่า ธรรมะมันจะเข้ากับบัณฑิต บัณฑิต บัณฑิตไม่คบคนพาล คบบัณฑิต บัณฑิตมีเหตุมีผล คนพาลเอาสี่ข้างเข้าดู แล้วพาลไปเรื่อย คูสิ คูเวลาเขาออกมา

“ปฏิบัติเพื่อความสบายใจเถิด เพื่อความสุขใจ อย่าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานเลย”

ศาสนามีแก่นหรือ ศาสนามีหิริ มีโอตตปปะ มีหิริมีความละเอียด มีโอตตปปะมันต้องมี ความเกรงกลัว ไม่ใช่ทำแต่ความพอใจของตัวเอง ใจมันคิดอย่างไร “พอใจ” คิดว่าตัวเองบริหารจัดการได้ ตัวเองมีความสามารถ...ความสามารถของกิเลสอย่าเอามาโชว์นะ เราต้องการมาเพื่อต้องการชำระกิเลสกัน กิเลสของใคร ไฟของใคร กองไฟของใคร คนนั้นต้องดับไฟของเราเอง อย่าเอากิเลสเราไปฟาดฟันคนอื่น

“นี่ธรรมะ ธรรมเพื่อดับทุกข์ตัวเองเถิด” ดับทุกข์สิ ตัวเองสบายใจนะ ตัวเองพอใจมันก็มีทุกข์ ไม่มีทุกข์ ดับทุกข์แล้ว เราดับทุกข์เรา แต่เอาทุกข์ไปให้คนอื่น เอาทุกข์ไปทับถมให้คนอื่น แล้วว่าตัวเองดับทุกข์ ทุกข์ที่ไหนมันจะดับได้ ในเมื่อมันมีกวางสวะ มันมีภพ มันดับได้อย่างไร

“อย่าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานเลย ปฏิบัติไปนี่เสียเวลากันมามากมายมหาศาลแล้ว”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนาพุทธภูมิมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่เสียเวลาไหม สิ่งทีเสียเวลานี่เสียเวลาเพื่อสร้างสมบารมีมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีบารมี เอาอะไรมาทำ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า เท่านั้นที่ตรัสรู้เองโดยชอบ ตรัสรู้เองโดยชอบเพราะมันไม่มีใครคั่นคว่ำ สาวกสาวกจะได้ยินได้ฟัง

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พยายามค้นคว้าขึ้นมา มันจะเข้าถึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้าถึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นคืออะไร? ก็คือมรรคผลนิพพาน

แล้วบอก “อย่าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานเลย ทำให้เสียเวลา”

ก่อนที่จะได้มรรคผลนิพพานมานี้ คนที่จะมาประพฤติปฏิบัติ มันต้องเสียเวลามาก่อนหน้านั้นแล้ว ก่อนหน้าที่มันจะมีความตั้งใจจริงจะมาประพฤติปฏิบัตินี้ มันต้องมีอำนาจวาสนามา ไม่มีอำนาจวาสนามา คูตี คูราชาชาวพุทธมา เกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วมันเชื่อใหม่ สิ่งนี้มันเชื่อใหม่

พบพุทธศาสนาคืออะไร? สัจธรรม ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นคือตัวธรรม ตัวธรรมนะ แล้วเราศึกษาตัวธรรมนั้นมา เหมือนพ่อแม่เลี้ยงลูกเลย พ่อแม่เลี้ยงลูก เลี้ยงลูกไม้โต พ่อแม่ครอบครัวยุคนั้นเลี้ยงลูกไม้โตนะ เราจะเลี้ยงลูกไปจนตาย มันจะทุกข์ยากขนาดไหน ครอบครัวยุคนั้นเขาเลี้ยงลูกจนโตขึ้นมา ลูกโตขึ้นมา ลูกทำธุรกิจการค้าขึ้นมา ลูกยืนอยู่ในสังคมได้ แล้วลูกจะทำให้เจริญรุ่งเรืองหน้าเราขึ้นไปอีก

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติธรรม ถ้ามันเลี้ยงโตขึ้นมาละ มันไม่ใช่บอนไซนะ ต้นไม้พลาสติกด้วย เอาไปตั้งไว้ เอากระถางพลาสติกไปตั้งไว้ในบ้าน ในห้องรับแขก แล้วก็อยู่อย่างนั้นละทั้งปีทั้งชาติ แต่สัจจะความจริงหัวใจไม่ได้เป็นอย่างนั้น หัวใจถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันต้องมีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเติบโตของมันขึ้นมา ถ้ามันเติบโตขึ้นมา มรรคผลนิพพานมันอยู่ที่ไหน

“เราอย่าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานเลย เพราะทำให้คนเสียคนมาเยอะแล้ว ทำให้เราเสียเวลามากหลาย เสียเวลาเปล่า ผู้ดับทุกข์ในหัวใจเกิด ปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ในหัวใจเกิด”

ก็ธุรกิจทั้งนั้นนะ “ปฏิบัติดับทุกข์ในหัวใจเกิด” มันปฏิบัติเพื่อใคร ปฏิบัติเพื่อใคร

นี่ถ้าปฏิบัติเพื่อเรา เรามีอะไรมาเป็นหลักเป็นฐานที่เราจะปฏิบัติเพื่อเรา เพราะอะไร เพราะการประพฤติปฏิบัติมันไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ มันเป็นสัญญาอารมณ์เท่านั้น มันเป็นความคิด คูตี คูตีนี้นะ ครอบจักรวาล ของที่บรรจุภัณฑ์ที่เขาเป็นอาหาร มันต้องมีอาหารอยู่ในบรรจุภัณฑ์นั้น สิ่งนั้นจะมีคุณค่า เขากินอาหารแล้วเขาก็ทิ้งกล่อง เขาก็ทิ้งบรรจุภัณฑ์นั้นไว้ข้างถนน ให้เป็นขยะ มีคนไปเก็บขยะมาขายอีกละ บรรจุภัณฑ์

นี่ก็เหมือนกัน “สังฆธรรม สังฆธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดับทุกข์ในใจกันเถิด”

มันไปอยู่ที่บรรจุกัณฑ์ มันไม่เข้าถึงหัวใจหรอก ถ้าไม่เข้าถึงหัวใจ มันถึงว่าเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เป็นอาการของใจ ความที่เป็นอาการของใจ ความคิดมันไม่ใช่ใจ แล้วเอาความคิด เอาหู เอาตา คูลิ หูทางฟัง ฟังธรรมะ ตา ตาอ่านหนังสือ พยายามศึกษาธรรมขึ้นมา ให้มันศึกษาธรรมะขึ้นมาให้มันดับทุกข์ ดับทุกข์ ทุกข์มันอยู่ที่ไหน ตัวเองไม่รู้จักทุกข์อยู่ที่ไหนเลย ทุกข์มันอยู่ที่ไหน มันจะเจอทุกข์ได้อย่างไร

ถ้ามันเจอทุกข์ขึ้นมา มันต้องมีศรัทธา มีความเชื่อ ถ้าไม่มีศรัทธาเราจะมาประพฤติปฏิบัติกันใหม่ ถ้ามีศรัทธา เห็นใหม่ “เราเสียเวลาเปล่า เราไปวัดไปวา เราเสียเวลามาก เราควรจะหาผลประโยชน์ใส่ตัว เกิดมาชาตินี้ ขอใช้ชีวิตให้คุ้มค่า” คิดกันว่าใช้ให้คุ้มค่านะ ให้เสพสุขขึ้นมา เสพสุขไปเรื่อยๆ นะ

ในลัทธิสมัยพุทธกาล เสพแต่สุข ๕๐๐ ชาติ สิ้นกิเลส ความเชื่อของเขา มันเป็นไปได้ อย่างไร? มันเป็นไปได้ไม่ได้ สิ่งที่มีมันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะความเชื่อไม่ใช่ความจริง สังฆธรรม คูลิ เวลาเราศรัทธา ศรัทธาเป็นความเชื่อใหม่ ศรัทธาเป็นความเชื่อแล้วเป็นความจริงหรือยัง? มันไม่จริง ความจริง คือ เราเชื่อเรื่องอะไรล่ะ เชื่อเรื่องภูตผีปิศาจ เชื่อเรื่องสิ่งต่างๆ เชื่อเรื่องศาสนา เชื่อศาสนาเชื่อเพื่ออะไร? เชื่อเพื่อทดสอบ เพื่อประพฤติปฏิบัติ

การศึกษาของเราขึ้นมาเป็นปรีชา การศึกษานะ คูลิ ทางโลกเขาศึกษาวิชาการ เขาว่าทุกข์ยากมาก การศึกษามา ศึกษาในธรรมะก็ว่าทุกข์ยากมาก ต้องแปลอักษร ต้องท่องศัพท์ ต้องต่างๆ ต้องจนหัวสมองที่ไปหมดเลย นั่นเขาว่าเป็นกุญแจ กุญแจเข้าไปเปิดพระไตรปิฎก

ความคิดของเรา กุญแจเปิดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะศึกษาธรรม ศึกษาธรรมจนเขียนบาลีได้นะ แต่งเรียงความบาลีก็ได้ ทำอะไรก็ได้ ดูอย่างสวคมนตรี สวคมนตรีนี้ มันมาจากไหน ถ้าสวคมนตรีมาจากพระไตรปิฎก มาจากที่เราคัดลอกมา แล้วแต่งขึ้นมา มันก็มีเหมือนกัน สิ่งที่เป็นอย่างนี้ที่ว่ากุญแจที่จะเข้าไปไขพระไตรปิฎก สังฆธรรม มันเป็นความจริงของตัวเองใหม่ ถ้าไม่จริงของเราขึ้นมาใหม่...

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นพ่อเป็นแม่ของเรา ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา แล้วนี่เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะหล่อเลี้ยงใจเราขึ้นมาได้อย่างไรไม่ให้มันแคะแสร้งอยู่ในกระถางนะ นี่มันแคะแสร้งอยู่ในกระถางโดยที่ไม่มีใครดูแลมัน แล้วมันคืออะไร? คือหัวใจใจ พุทธะมันอยู่ที่ไหน สิ่งที่สัมผัสใจมันอยู่ที่ไหน มันเป็นความรู้สึกทั้งหมด แล้วเอาความรู้สึกนี้ละ ความรู้สึกเป็นพลังงาน แล้วความคิดนะ มันหยาบเกินไป

เขาว่า “ความคิดมันมาจากสมอง สมองก้อนเล็กก้อนใหญ่ ใครสมองก้อนใหญ่มีความคิดมาก มีสิ่งที่รับรู้สิ่งต่างๆ” นั่นมันก็คิดเป็นทางวิทยาศาสตร์ไป

แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนานะ คุณ คุณผู้ชายสิทธิตถะไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันย้อนคิดขนาดที่ว่าสลคใจนะ หาทางออกได้เลยละ คุณเวลาพระสารีบุตร ฟังพระอัสสชิ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปดับที่เหตุนั้น” เป็นพระโศคาบันเลย นี่ไง สิ่งที่สร้างสมบุญญาธิการบุญบารมีขึ้นมา สิ่งของมันแทงย้อนกลับเข้าไปในหัวใจของตัว ถ้ามันย้อนกลับเข้าไปในหัวใจตัวนะ

มันไม่ใช่ย้อนกลับเข้าไปในพระไตรปิฎกนั้น ถ้ามันย้อนกลับไปในพระไตรปิฎกนั้น มันเป็นสัญญา มันเป็นบรรจุกัณฑ์ มันไม่ใช่เนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระมันอยู่ที่ใจเรา ถ้าอยู่ที่ใจเรา ถ้ามันสร้างอำนาจวาสนาบารมีมา มันจะหาทางออกนะ

โลกเกิดมามันก็เป็นโลก ในเมื่อเราเกิดมาในสังคมไซ้ใหม่ เราเกิดมานี้มันเป็นความจริงทั้งหมด แล้วศึกษาธรรมขึ้นมาโดยปริยัติ เห็นใหม่ “นั่นก็ไม่ใช่เรา นี่ก็ไม่ใช่เรา โอ๊ย! ธรรมะนี้รู้แจ้งไปหมดคนนะ มรรคผลนิพพาน โอ้โฮ! ความว่างมันปล่อยได้หมด สิ่งนี้เป็นความว่าง”

เพื่อเจ้า! เพื่อเจ้า! มันไม่ได้แก้อะไรเลย คนทำงานไม่เป็น คนไม่เคยผ่านประสบการณ์ คนไม่เห็นอะไรเลย พุคอะไรมันก็ผิดไปหมด ผิดไปหมดคนนะ สิ่งที่มีการพูดมามันผิด ผิดเพราะอะไร? ผิดเพราะความไม่รู้ของตัว แล้วที่พูดธรรมะจากไหน? พุคธรรมะก็มาจากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่ใช่ของตัวใจ นี่มันเข้าใจว่าเป็นความเห็นของตัว ก็เลสมันบังตานะ

ถ้ากิเลสมันบังตานี้ มันเศร้าสลคใจ ว่าศาสนานี้เป็นศาสนาที่ประเสริฐมาก ศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐมาก ลงทุนลงแรงมานะ พระโพธิสัตว์สร้างสมบุญญาธิการ

มานี้ ลงทุนลงแรงมาขนาดไหน เสียสละมาตลอดเลย เสียสละมาเพื่อเป็นพระโพธิสัตว์ ถึงที่สุดแล้วเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เกิดที่ลุมพินีวัน

“เราเกิดมาชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เราจะไม่เกิดอีกเลย”

นี่บุญญาธิการมันหนุนได้ขนาดนั้นนะ ขณะที่ทารกไม่มีความรู้สึกอะไรเลย สามารถเปล่งวาจาได้เลยว่า “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เราจะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว” ทั้งๆ ที่ยังเป็นปุถุชนนะ พอโตขึ้น พระเจ้าสุทโธทนะให้มีครอบครัว ให้มีครอบครัวแล้วมีสามเณรราคณะ

สิ่งที่ยังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติก็ยังมีบุญญาธิการขนาดนั้น ปฏิญาณตั้งเป้าหมายไว้เลย แล้วเวลาออกมาประพฤติปฏิบัติอีก ๖ ปีนะ นี่คันคว้าๆ ต่างๆ ที่ไหนเขามีสิ่งต่างๆ คันคว้าไปกับเขา บุญญาธิการขนาดนั้นนะ พยายามพิสูจน์ตรวจสอบกับลัทธิต่างๆ สิ่งในโลกเขามีอยู่ ธรรมที่มีอยู่ในโลก แต่ยังไม่มีการเข้าถึง แต่ด้วยอำนาจวาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขึ้นมาตรัสรู้ ธรรมสิ่งที่มีอยู่ สิ่งที่มีอยู่เป็นสังขธรรม นี้อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งนี้มีอยู่ แต่มรรคญาณมรรค มรรคที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา คือมรรคญาณในหัวใจ

มันไม่ใช่มรรคที่ความคิด หัวใจกับความคิดเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า เรามีความคิดนะ เราคิดออกมาด้วยความพอใจ ถ้าเราไม่ใช่ชาวพุทธ เราก็ว่าเราไม่มีหลักใจ เป็นชาวพุทธนับถือศาสนาอะไร? นับถือศาสนาพุทธ นับถือศาสนาพุทธเพื่อให้ใจมันไม่เค้งคว้าง ถ้าใจไม่นับถืออะไรเลยนี่ใจเราไม่มีที่เกาะ ใจเราจะเค้งคว้าง ไม่มีหลักใจ แล้วเรานับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธสอนว่าอย่างไร?

ศาสนาพุทธสอนถึงว่า ให้เลี้ยงชีพชอบ ให้ทำงานชอบ ทุกอย่างชอบ เราก็คิดว่าเลี้ยงชีพคือเลี้ยงชีพคือทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้ชอบ มันก็เป็นความชอบอันหนึ่ง เพราะถ้ามันเลี้ยงชีพไม่ชอบ ในการประพฤติปฏิบัติใจมันจะเศร้าหมอง แต่ความเลี้ยงชอบอย่างนี้มันเป็นความดีของคฤหัสถ์ ฆราวาสธรรม แต่ความดีของนักรบละ เลี้ยงชีพชอบเลี้ยงชีพอยู่ที่ไหน

คบบัณฑิต คบพาล คบดีก็คบเพื่อนใจ เพื่อนไม่ดีก็พาไปทางที่เสียหาย เพื่อนที่ดีก็ช่วยเหลือเจือจานกัน นี่เป็นเพื่อนจากข้างนอกที่ช่วยเหลือเจือจานกันนะ

เวลาเรานั่งสมาธิภาวนาอยู่ที่กุฏิของเรา...ใคร คบที่ไหน?

คบที่ความคิดใจ เวลาคิดดีก็คิดถึงบัณฑิต เราตริกันในธรรมก็คบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลามันคิดถึงโลกละ คิดถึงสิ่งที่กระทบกระเทือนหัวใจละ คิดถึงสิ่งที่หมักหมม สิ่งที่คิดเป็นกิเลสในหัวใจ มันก็ทำให้เราร้อน คบพาล คบบัณฑิต คบพาล จากข้างนอก คบบัณฑิต คบพาล คบจากข้างใน แล้วถ้าจิตมันพยายามค้นคว้าของเรา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา

นี่คำว่า “จิตสงบ” ก็ไม่เชื่ออีก “ทำสมณะให้เสียเวลา สิ่งต่างๆ นี่ไม่มีปัญญา มานั่งงกกันกันทำไม ผู้ศึกษาค้นคว้ามันมีปัญญาขึ้นมา เราจะรู้ปัญญาไปหมดเลย”

ไม่รู้เลยว่าตาลาย เห็นภาพต่างๆ ด้วยความลายตาไปหมด ไม่เข้าใจอะไรเลย แต่ถ้าเราจะเข้าใจจุดยืน เราจะรู้สิ่งต่างๆ ขึ้นมาไม่ให้ตาลาย เราจะต้องมีศรัทธาความเชื่อในสังฆธรรม ทำความเชื่อในสังฆธรรมขึ้นมาแล้ว เราพยายามทำความสงบ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติของใจ ศีล ระดับของศีล อธิศีล ศีลข้างนอก ศีลข้างใน

ศีล คุณี ศีล ๕ ของเรา ศีลในภคหัตถ์ถือศีล ๕ เราเป็นพุทธมามกะต้องมีศีล ๕ ศีล ๕ ไม่ลักทรัพย์ ไม่พูดผิด ไม่โกหก ไม่ผิดในคู่ครอง ไม่ดื่มสุรา สีเลน สุกติ ขนฺติ สีเลน โภคสมฺปทา...สีเลน สุกติ ขนฺติ ถ้าเรามีศีล เราเป็นคนปกติ คนที่ดีงาม เราจะมีปัญหากับใคร มีความสุขไหมละ เราจะอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข นี่ศีลทำให้มีสุคติ ศีลทำให้มีโภคะ ถ้าไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมันก็มีโภคะเกิดขึ้นมา โรคภัยไข้เจ็บก็ไม่เกิดขึ้นมา การดำรงชีวิตของเรามันก็อยู่อย่างสุขสบาย นี่ศีลจากข้างนอก

ศีลจากข้างในละ ศีลจากข้างใน เห็นใหม่ ใจเป็นปกติใหม่ เราไม่ทำผิดต่างๆ เลย เราไม่ทำสิ่งใด แล้วในหัวใจของเราละ มันคิดใหม่? มันคิด มันคิดแล้วมันทุกข์ใหม่? มันทุกข์ มันทุกข์ เพราะอะไร ทุกข์เพราะว่าเราไม่รู้ว่าชีวิตนี้มาจากไหน ตายแล้วจะไปไหน แล้วเกิดมาทำไม

สิ่งที่เกิดมา ศาสนาพุทธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเหมือนห้างสรรพสินค้า เหมือนศูนย์การค้าที่แสดงสินค้าต่างๆ เราเข้าไปในศูนย์การค้านั้น เราเข้าไปเพื่อสิ่งใด เราจะแสวงหาอะไรเป็นประโยชน์กับเรา นี่ธรรมะมันกว้างขวาง มันซับซ้อนมาก มันกว้างขวาง มันสามารถรู้สัตว์ชนสัตว์ทุกประเภท ทุกประเภทที่มีความตั้งใจ มีความจริงใจ มันรู้สัตว์ชนสัตว์ได้ เหมือนห้างสรรพสินค้าเขามีนะ มีชั้นอาหาร ชั้นเครื่องยนต์กลไก ชั้นทุกอย่างเลย จะเอาสิ่งใดก็ได้

แต่เข้าไปเดินดูนะ แล้วก็ออกมา “ดับทุกข์ใจ เห็นแล้ว เรารู้แล้ว เรามีแล้ว” มันเป็นของเราไหม? มันไม่ใช่อะไรของเราเลย สิ่งที่ไม่ใช่ของเรา เราจับต้องสิ่งใดไม่ได้เลย จับต้องสิ่งใดไม่ได้ นี่ชาวพุทธเป็นแค่นี้เองหรือ คีล สมาธิ ปัญญา คำว่า “คีล สมาธิ ปัญญา” มันเกิดที่ไหน เราเข้าไปห้างสรรพสินค้า เรามีสิทธิอะไรที่จะไปเอาสินค้านั้นออกมา นี่สินค้า เห็นไหม

นี่ไง เวลาพ่อแม่เลี้ยงลูก ฝึกงาน ฝึกให้ลูกรู้จักเก็บถนอมรักษาทรัพย์สินสมบัติของตัวเอง ทรัพย์สินสมบัติของเรา เราจะทำประโยชน์อะไรเพื่อให้ทรัพย์สินสมบัติงอกงามขึ้นมา ถ้างอกงามขึ้นมา มันไม่แคระแกร็นอยู่อย่างนั้นนะ จิตใจของเรามันมีคุณค่า ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านประสบการณ์เข้ามา ท่านจะรดน้ำพรวนดิน เราไม่รู้จักกระถางต้นไม้ เราก็ไปหามา เราไม่มีดินก็ต้องหาดินมา ดินผสมปุ๋ยก็หามา จะต้นธรรม หน่อของธรรมะก็หามาปักมันเข้าไป แล้วก็รดน้ำพรวนดิน คุณแลรักษามันก็จะเจริญเติบโตงอกงามขึ้นมา

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ท่านไม่เป็นนะ “ทำไมต้องไปลงทุนลงแรง ทำไมต้องไปหามันมา นี่ไง เราเปิดอ่านตำราเนี่ย มันสัจจะ สัจธรรมเนี่ย สิ่งนี้มันดับทุกข์นี้ มันพอใจแล้ว”

เราเจออาจารย์ เราจะหาครูบาอาจารย์อย่างไร ครูบาอาจารย์ที่จะชี้นำเรา จะชี้นำให้เรา ชี้นำตรงไหน? ชี้นำในหัวใจเราเนี่ย ชี้นำในสิ่งที่มันมีอยู่ สิ่งที่ย่ำให้มันแคระแกร็น ถ้าเราเชื่อกิเลส แล้วเราทำตามกิเลส คิดว่ามันเป็นปัญญา คิดว่ามันเป็นสัจธรรม คิดว่ามันเป็นการดับทุกข์ คิดว่าเป็นการดับทุกข์ใจ มันก็ดับทุกข์จริงๆ นะ มันดับทุกข์ มันดับความคิดใจ ดับความคิด

ถ้าเวลาเราคิดมันคิดไปเรื่อยเปื่อยไปเรื่อย เราคิดในธรรมะ เราตรึกในธรรมะ มันก็ไปตรึกในธรรมะ สิ่งที่ศึกษาธรรมะ ธรรมะมันก็เตือนสติ มันก็ได้สติ มันก็เท่านั้นนะ แล้วมันมีอะไรขึ้นมาในหัวใจล่ะ มันจะพ้นจากทุกข์ไปได้อย่างไรล่ะ แล้วศาสนาสอนแค่นี้หรือ ถ้าสอนแค่นี้ละ สัจจะก็สอน ในลัทธิ คุณิ คุณเจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับอาจารย์ดาบส ทำสมาบัติดีกว่านี้อีก นี่มันแค่ดับเฉยๆ แต่สมาบัติมันมีพลังงานของมันด้วย เจ้าชายสิทธัตถะยังปฏิเสธเลย ปฏิเสธอาจารย์ดาบสนะ อุทกดาบส นั่นเขาก็ทำสมาบัติ ทำสมาธิ

นี่ไง เขาก็ปฏิเสธสมาธิ ปฏิเสธสมณะ ปฏิเสธสมณะว่า “สมณะนี้ไม่มีปัญญา เขาใช้ปัญญาของเขา นี่ปัญญาที่ใคร่ครวญดับทุกข์ในหัวใจเกิด ศึกษาธรรมะ ตรึกในธรรมะ มีธรรมะเกิดขึ้นมา”

มันก็ปล่อยวางเหมือนกัน แล้วมันเป็นเป็นมิจฉาคด้วย มิจฉาเพราะอะไร มิจฉาเพราะตัวเอง ปฏิเสธอย่างไรนะ ปฏิเสธเพราะไม่มีสติ ไม่มีความเข้าใจมัน

ของของเรา คุณติ เราทำธุรกิจ เราค้าขาย ถ้าเราค้าขาย เราได้แบ่งกำไรมา มันก็มีคุณค่า เราได้แบ่งกำไรไป แบ่งกำไรไปมันมีคุณค่าอะไรละ แบ่งกำไรไปเราต้องรีบแลกออกไป เพื่อจะไม่ให้เราเสียผลประโยชน์

นี่ก็เหมือนกัน ว่างๆ ว่างๆ นี่มันจริงหรือมันปลอม ถ้ามันปลอมขึ้นมา ทำไมเราไม่มีความสุขละ ถ้ามันปลอมขึ้นมาของนี้เราเอามือจุ่มน้ำ น้ำเย็นก็เย็นน้ำ น้ำร้อนก็ร้อนนะ ถ้าจิตมันจุ่มเข้าไปในสมาธิ มันเป็นสมถะขึ้นมาจริงๆ มันต้องมีความสุขสิ มันต้องมีผลของมันสิ กินข้าวเข้าไป คุณติ กินข้าวมันก็ต้องอิ่มสิ ของเข้าไปถึงในท้องบอกท้องว่างๆ อยู่ มันเป็นไปได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เราตั้งสติอยู่ เรากำหนดพุทโธของเราอยู่นี้ แม้แต่สมาธิมันยังไม่เป็นสมาธิเลย สิ่งที่ทำอยู่ ถ้าไม่เป็นสมาธิ เห็นไหม ว่างๆ ว่างๆ อย่างนั้นมันว่างอะไร ถ้าว่างอย่างนี้มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา ว่างเพราะอะไร ว่างเพราะมันเกิดจากฐานของจิต เกิดมาจากเรา เกิดจากกระดาง ต้นไม้ เกิดจากสิ่งที่มันแคะแกร็น เพราะจิตนี้มันมหัศจรรย์มากนะ จิตนี้มีมหัศจรรย์มาก ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาชี้เรื่อกัน เราจะไม่รู้อะไรเลย เราจะศึกษาแต่ทางวิชาการกัน เรา จะศึกษาแต่ทางโลกกัน ส่งออกทางเรื่องโลกๆ

คุณติ การพัฒนาการของมันต้องเป็นอย่างนั้นๆ มันพัฒนาการอย่างนั้น มันมีวิวัฒนาการของมันเป็นวงรอบหนึ่ง มันเป็นวัฏฏะ แล้วแกนของมันอยู่ไหน สิ่งที่เป็นตัวจิตที่มันเป็นแกนหลัก ถ้าแกนของมันไม่มี พระโพธิสัตว์สี่บต่อกันมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยได้อย่างไร ในเมื่อพระอรหันต์ยังต้องหนึ่งแสนกัป

สิ่งที่เป็นอำนาจวาสนา สิ่งที่เป็นบารมี สิ่งที่เป็นจรตนิสัยมันมาจากไหน? ก็มันมาจากการกระทำที่จิตมันได้ทำมา กรรมมันสร้างสมมา มันสะสมมาจนเป็นอำนาจวาสนาบารมี ผู้ที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติยากรู้ยาก สิ่งนี้มันเป็นสัจธรรมมันอยู่ที่นี้ ถ้ามันอยู่ที่นี้ขึ้นมา ความคิดที่ว่าเป็นปัญญาๆ มันเกิดจากฐานตรงนี้

คุณติ ทั้งๆ ที่ศึกษามาด้วยกันนั่นนะ ก็เถียงกันปากเปียกปากแฉะว่า ของใครถูก ของใครไม่ถูก เหมือนนกภูมยาศีความกัน ดีความคนละแ่งมูไป แล้วเอาสี่ข้างเข้าถุกัน มันถูกทั้งคู่ ถุกทั้งคู่

เพราะอะไร เพราะมันตีความกันคนละเรื่อง มันตีความกันไป ข้อความนั้นตีความคนละความเห็นกันไป ก็ความเห็นไง ดับทุกข์ไง ก็เข้าใจแล้วไง ก็ดับทุกข์ไง ถูกทั้งคู่ ถูกที่ไหน? ถูกเพราะเป็นโลกียปัญญา ถูกเพราะมันเป็นปัญญาจากภายนอก ถูกเพราะมันเป็นผลของวิญญูะ มันไม่ได้ถูกโดยสังขธรรม

ถ้าเป็นสังขธรรม นี่ปฏิบัติ เราปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ ดับทุกข์ มันดับทุกข์หรือยัง?

มันดับทุกข์แล้ว เพราะเรารู้แล้ว เราเข้าใจแล้ว แต่มันดับทุกข์จริงไหม?

ไม่จริง เพราะมันเข้าไปไม่ถึงสังขจะความจริง

ถ้าเข้าใจถึงสังขจะความจริง เห็นไหม มันถึงต้อง...เพราะในมรรค ๘ มันมีสัมมาสมาธินะ ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ โดยความคิดของเรามันคิดจากกิเลส คิดจากเราทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันมีสมาธิขึ้นมาสมาธิเกิดได้อย่างไร ในเมื่อมือเราจุ่มไปในน้ำ ความเย็นเกิดขึ้นใหม่ ในใจของเราถ้ามันสงบเข้ามาในหัวใจมันจะรู้ใหม่ นี่ใจของเราเป็นสมาธิเอง ใจเราไม่รู้ว่าเป็นสมาธิหรือ

แล้วพอเว้นไว้เป็นสมาธิ ใจเราไม่เป็นสมาธิแต่ว่ามันเห็นนิมิตออกไป มันเห็นสิ่งต่างๆ ออกไป เห็นอยู่อย่างนั้น เราจะเอามือจุ่มน้ำ แต่มันไม่ถึงน้ำ มันไปถึงสิ่งที่ภาชนะปิดกั้นอยู่ ปิดกั้นอยู่แล้วตัวเองก็ไปเคลิบเคลิ้ม ไปหลง ไปหลงในสิ่งสภาวะนั้นว่าสิ่งนั้นเป็นสภาวะ สิ่งนั้นเป็นนั่น เป็นนิมิต สิ่งที่เห็น

การกระทำอย่างนี้มันเป็นเรื่องของสังขะ สังขะของจิตดวงนั้นนะ จิตดวงนั้นมีปัญหาสิ่งใดนี้ในการประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านจะคอยชี้แนะ ชี้แนะตรงนี้ ชี้แนะในการกระทำ เหมือนฝึกงาน เหมือนกับเราปลูกต้นไม้ เลี้ยงลูก ธรรมะมันหล่อเลี้ยงธรรมะให้เจริญเติบโต นี่ธรรมะเลียงไม้โต เลียงไม้โต ใจมันไม้โต

แต่เวลาพูดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะเลียงไม้โตนะ เหมือนเด็กที่เราเลียงไม้โตแล้วมันจะเป็นภาระ เป็นภาระเราตลอดไป เป็นภาระเราคือเราใช้ไหม แต่เราว่านี่คือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก เพราะเราเป็นศากยบุตร เราเป็นพุทธชิโนรส เราเป็นบริษัท ๔ ในศาสนา แล้วแคะแสร้งอยู่ในศาสนานี้ไม่มีเขานับปัญญาสิ่งใดๆ สิ่งที่เราแสดงออกมาได้ก็คือขอบเขตของพระไตรปิฎกที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เท่านั้น ผิดจากนั้นไปเราขอรับไม่ได้

แต่ถ้าเป็นสัจจะนะ เราประกอบความเพียรชอบของเรา เราประกอบสิ่งต่างๆ เราเลี้ยงลูกของเรา เลี้ยงหัวใจของเรา มันเติบโตขึ้นมาะ มันแตกกิ่งก้านสาขาออกไปแต่ละแนวทางขึ้นมา มันจะมีประสบการณ์ของมัน สิ่งประสบการณ์ของมัน เวลามันเติบโตขึ้นมาะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็เหมือนต้นไม้ต้นหนึ่ง เราก็ปลูกต้นไม้ต้นหนึ่งเหมือนกัน ต้นไม้หนึ่งเหมือนกัน เสร็จแล้วมันก็ต้นเดียวกัน ต้นสัจธรรม มันเหมือนกัน ถ้ามันไม่เหมือนกันมันจะเป็นสัจธรรมได้อย่างไร มันจะเป็นอริยสัจได้อย่างไร

สิ่งที่เป็นอริยสัจ เห็นไหม มันถึงมรรคผลมีใจ

นี่ “ปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์ ไม่ต้องไปปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน”

ถ้าไม่ปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานก็ไม่ต้องมีอะไรเลยใจ มีต้นไม้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ต้นหนึ่ง แล้วของเราร้างเปล่า อาศัยอยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้ต้นนั้นตลอดไป แล้วก็ว่าสัจธรรมเป็นอย่างนั้น แล้วจะมีผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ จะปลูกต้นไม้ขึ้นมา ก็ว่า “อย่าไปทำเลยเสียเวลาเปล่า เสียเวลาเพราะต้องลงทุนลงแรงใจ ต้องรดน้ำใส่ปุ๋ย ต้องหาพืชพรรณมา” นี่ความคิดของคนที่ไม่เคยผ่านประสบการณ์ ความคิดของคนที่ไม่เคยอยู่ในภาคปฏิบัติ

ถ้าอยู่ในภาคปฏิบัติ ปรียติ ปรียติการศึกษาเล่าเรียนมา มันปฏิบัติขึ้นมา มันจะมีการกระทำของมันขึ้นมา มันจะมีกิจจญาณของมันขึ้นมา สิ่งทีกกิจจญาณขึ้นมา แล้วถ้าทำไม่ถึงสัจธรรมอันนั้น มันก็ล้มลุกคลุกคลาน มันเป็นเรื่องปกตินะ มันก็เหมือนกับเราเลี้ยงลูก เราเลี้ยงหัวใจเรา เราเหมือนเลี้ยงลูกเลย เราดูแลมัน เราถนอมมัน เรายุ่รักษามันขึ้นมา ให้มันเติบโตขึ้นมา ให้มันพึ่งตัวมันเองได้ นี่ใจ สัมมาสมาธิ ถ้าทำจิตใจให้มันสงบขึ้นมาได้ มันจะพึ่งตัวมันเองได้ ถ้าจิตมันยังไม่สงบขึ้นมา มันไม่มีหลัก

วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่นที่ฐาน นี้ฐาน ฐานที่มั่นของการทำงาน

แต่เขาปฏิเสธฐานที่มั่นกัน ปฏิเสธฐาน ว่าพุทโธ สมณะ ไม่มีความหมาย

ไม่มีความหมายก็ไปทำงานเร่ร่อนใจ ตาตาย ศึกษาธรรมะก็ตายไปหมดเลย สิ่งนั้นเป็นตีค่าตีความกันไป ลายกันไปหมด เหมือนคนตาบอดคลำช้าง ขาข้างนี้เป็นสัจธรรม งวงข้างเป็นสัจธรรม หูข้างเป็นสัจธรรม มันว่ากันไปตามความเห็นของตัวเอง

แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริง ช่างทั้งตัวคือช่างนะ ส่วนประกอบอะไรของมันเป็นช่าง คนตาดี เห็นช่างเข้าใจว่าเป็นช่างเลย นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่สำคัญ จิตมันสงบเข้ามามีฐานที่มั่นของที่ทำงาน มันต้องมีฐานที่ตั้งของการงาน เพราะฐิติจิต กิเลสมันตั้งอยู่บนนี้ เพราะกิเลสมันตั้งอยู่บนนี้ ถ้าทำ ความสงบของใจขึ้นมาจนมีหลักมีเกณฑ์ของมันแล้วออกวิปัสสนา นี่ไง ออกวิปัสสนาเพื่ออะไร? เพื่อจะให้ต้นไม้มันงอกงามขึ้นมา ให้มันแตกใบอ่อนขึ้นมา การแตกใบอ่อน แรกหน่อแห่งพุทธะ

เพราะใจมันมีความเห็นผิด มิจฉาทิฎฐิ ความเห็นผิดในสัจธรรม ไม่ใช่ความเห็นผิดใน ร่างกายนะ เราเกิดมาที่เราเป็นมนุษย์เรามีบุญกุศล ถ้าไม่มีบุญกุศลเราจะเกิดเป็นมนุษย์ได้อย่างไร สิ่งที่เป็นมนุษย์ เพราะจิตมันเกิด สิ่งพลังงานที่มันมีความมหัศจรรย์มันต้องเวียนตายเวียนเกิดใน วัฏฏะ แล้วมันเกิดเป็นอะไรบ้างล่ะ? เกิดเป็นภพชาติต่างๆ พอมันมาเกิดเป็นมนุษย์ นี่คือบุญกุศล สัจธรรมมันจริงตามสมมุติ จริงตามวัฏฏะ แต่ไม่จริงตามธรรม ไม่จริงตามธรรม เพราะไม่จริงตาม ธรรม ไม่จริงตามธรรม

เราศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า “เกิดมาแล้วก็ต้องตาย ร่างกายก็ไม่ใช่ของเรา จิตใจก็ ไม่ใช่ของเรา ไม่มีอะไร ไม่ใช่ของเราสักอย่างเลย” แล้วคนที่บอกว่ามันไม่ใช่ของเรา มันอยู่ที่ไหน

นี่อยู่ได้ร่มเงาต้นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แต่ตัวเองอยู่กลางแดด ตัวเองอยู่ในความร่ำร้อนของกิเลส แต่ทำสงบเสงี่ยม ทำเจียมตน

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ ถ้ามันสงบเข้ามา มันจะสงบของมันเข้ามานะ ต้องมีศรัทธามี ความเชื่อ ตั้งสติให้ดี ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ สิ่งที่ใช้ตรึกในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า มีสติควบคุมมันไป สติจะควบคุมมันไปด้วยเหตุด้วยผล ด้วยเหตุด้วยผลนะ

เพราะความคิดมันให้โทษเรา ความคิดให้โทษเราทั้งหมดนะ ความคิดเรื่องอะไร? ความคิด เรื่องกายนี้ไง สักกายทิฎฐิ ความเห็นผิด คำว่า “สัจธรรม” สัจธรรมนี้ธรรมเหนือโลก ธรรมเหนือ โลก มรรคญาณ มันต้องมีการกระทำของมัน ต้องไปฝึกฝนใจของมันขึ้นมา มันถึงจะเข้าใจถึง มรรคผล ถึงว่านิพพานมี มรรคผลมี สิ่งต่างๆ ที่ใจมันมี เพราะสิ่งที่มันมีนี่เวลาเป็นผลขึ้นมา สิ่งนี้ ต่างหากที่เป็นการแก้ทุกข์ การแก้กิเลส

ดับทุกข์ ดับทุกข์นะไปดับที่ไหน

ดับทุกข์ ดับทุกข์ นี่ไปดับที่ความคิดเหรอ

ดับทุกข์ ดับทุกข์ นี่ไปดับที่ความพอใจใช่ไหม

แล้วมันจะดับได้อย่างไร

มันดับได้ชั่วคราวไง พอใจสิ่งใดมันก็เริ่มเย็นเป็นสุข เดียวมันก็ไม่พอใจ มันจะดับได้อย่างไร มันดับไม่ได้หรอก มันเป็นการกลบเกลื่อนกันไปเฉยๆ นี่มันเสียเวลาทั้งชีวิต ถ้ามีความคิดอย่างนี้ มันจะเสียเวลาของการ...ชีวิตของเรา แล้วชีวิตของเรา คุณติ มีคุณค่าไหม ในสังขารมนะ สิ่งที่มีคุณค่าที่สุดคือเรื่องของนามธรรม คือเรื่องของหัวใจ แล้วหัวใจมาเกิดเป็นเราแล้วนี่ เรามีชีวิตชีวิตหนึ่ง แล้วมันเป็นสิทธิของเรานะ เราจะใช้ชีวิตอย่างไรก็ได้ เราจะใช้ชีวิตสำมะเลเทเมาก็ได้ เราจะใช้ชีวิตนักบวชก็ได้ เราจะใช้ชีวิตอย่างไรก็ได้ทั้งนั้นละ มันเป็นสิทธิของเรา สิทธิของเรา แล้วสิทธิอันนี้ใครเป็นคนคิดละ สิทธิมันมีแรงขับตัวไหน มีแรงขับ มีกิเลส หรือมีธรรม ถ้ามีธรรมขึ้นมามันจะแสวงหา

สิ่งที่เขาทำกันอยู่ โลกมันเป็นอย่างนี้ เราก็ไม่ไปกับเขา นี่มันเป็นสดีขยับยั้ง มันเป็นธรรมสังเวช มันสังเวชในชีวิต สังเวชในการกระทำ แล้วสังเวชในสิ่งที่กระทำกันในโลก แล้วเราจะออกจากโลก เราจะออกจากโลก เราต้องหาทางออก ถ้าทางออก เราจะออกทางไหน ถ้าจะออกทางไหน มันมีศรัทธาแล้ว มีศรัทธาเรามาบวชเป็นพระเป็นเจ้ากัน เรามาประพฤติปฏิบัติกัน นี่สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติ เราก็คือทำให้มันเป็นโลกุตตรธรรม ถ้ามันเป็นโลกุตตรธรรม เราจะจับต้อง เราจะเป็นคนประกอบ เราจะเป็นคนรดน้ำพรวนดิน เราจะเห็นผล เราจะมีมรรคมีผลให้เราพิสูจน์

สิ่งที่มันพิสูจน์ มันพิสูจน์จากการกระทำของเรา อย่าไปเชื่อใครทั้งสิ้น อย่าไปเชื่อทฤษฎีของใครที่ชี้ว่า ทฤษฎีอันนั้นมันชี้ว่า ชี้นำไปไหน? ชี้นำไปด้วยทฤษฎีมานะของความเห็นของเขา แต่มันเป็นความจริงหรือยัง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันจะไปปฏิบัติเสขมรรคผลนิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างไร

นี่เพราะปฏิบัติเสขมรรคผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เป็นการเสียเวลา และประพฤติปฏิบัติกันเสียหายมากแล้ว คนดีเสียหายมา”

เพราะการประพฤติปฏิบัตินี้ คุณติ เวลาพระเราถือธุดงค์วัตร ถิ่นมือเดียว ผ่อนอาหาร ถือนั่งชิกเพื่ออะไร ถือนั่งชิกเพื่อจะให้มันไม่จมปลักอยู่ในกิเลส นี่ลงทุนไปอย่างนี้ มันต้องลงทุนลงแรงไหม

การลงทุนลงแรงนี่นะ “สิ่งนี้ทำไม่ได้ อีก สิ่งนี้ทำแล้วมันไม่เป็นประโยชน์กับเรา”

คนที่ทำ คนที่ได้ผลมา เขาได้ประสบการณ์มา สิ่งที่เป็นประสบการณ์มานะ แล้วเราทำตามนี้ เราทดสอบตาม ถ้าเราทดสอบแล้วมันเป็นประโยชน์กับเรา เราเป็นคนทำเอง สิ่งที่ทำเองมันเกิดขึ้นมา คุณ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกอาหารอยู่ ๔๕ วัน เวลาอดอยู่มันทุกข์ไหม? มันทุกข์ แต่มันได้กำลังนะ แต่กำลังอย่างนี้มันเป็นการทำให้จิตมันสงบ มันสงบเข้ามาแต่มันไม่มีปัญญา ไม่มีปัญญาเพราะยังไม่มืองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ถึงมาฉันอาหารของนางสุชาดา ขณะที่ฉันอาหารนะ เราเคยทำกำลังมาแล้ว เรามีกำลังมาแล้ว เรามาทำงานอื่นเราก็ต้องทำได้

สิ่งที่ทำได้ขึ้นมา แล้วย้อนกลับขึ้นมา เพราะมันได้วาสนา ขณะที่ความเป็นไปมันจะมาถึงย้อนกลับขึ้นมาตั้งแต่บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุติปาตญาณ อาสวกขญาณ ถึงที่สุดเสวยวิมุตติสุข นี่มันส่งต่อกันมานะ คุณ เวลาเป็นพระโพธิสัตว์ พระเวสสันดรเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันส่งต่อๆ กันมา เพราะจิตดวงเดิม เพียงแต่ว่ามันพัฒนาการของมันขึ้นมาเป็นกาลเป็นเวลาที่มันจะพัฒนาการขึ้นมา

การกระทำของเราก็เหมือนกัน เวลาทุกข์ก็จิตดวงนี้ เวลาที่มีความพอใจก็จิตดวงนี้ ก็ไอ้จิตดวงนี้ที่มันทุกข์ สิ่งที่มันทุกข์ มันทุกข์มันร้อน แต่เวลาทำความสงบของใจ ก็ไอ้จิตดวงนี้มันมีความสงบ สิ่งที่มีความสงบ พอมันสงบขึ้นมา มันมีหลักมีฐานมีเกณฑ์ขึ้นมา นี่เราต้องมาค้นคว้า นี่ที่บอกว่า “สิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์ มันเป็นความจริง สิ่งที่เป็นร่างกาย ทุกอย่างเป็นของเราหมด แต่มันเป็นของชั่วคราว คำว่า “ชั่วคราว” คือมันไม่ยั่งยืน มันไม่จริงยั่งยืน

แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราประพฤติปฏิบัติแล้ว มันจะยั่งยืนเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปนะ นี้อกุปปกรรม โสคาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหัตตผล

นี่เขาบอก “อย่าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน”

ถ้าอย่าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน มันก็เหมือนความเห็นของเขานั้นนะ “ปฏิบัติเพื่อความสงบ ปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ในใจ”

มันดับทุกข์ในใจนี่ มันเอาอะไรเป็นมาตรฐานนะ มาตรฐานที่ดับทุกข์ในใจมันดับกันอย่างไร

มาตรฐานของธรรมะ เวลาเราพิจารณา นี่สิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นสังขธรรม เป็นความจริง การเกิดโดยกรรม การเกิดเป็นมนุษย์นี่ คุณิ การเกิดเป็นพระ จากกฤหัสถ์มาเป็นพระนี่ผู้ติดติดกรรม ถูกต้องตามธรรมวินัย นี่ไง จริงทั้งนั้นนะ จริงตามสมมุติ ถ้าไม่จริงแล้วเราจะลงอุโบสถร่วมกันอย่างไร เราจะอยู่ร่วมสภากันได้อย่างไร นี่สิ่งนี้เป็นความจริง จริงตามสมมุติ จริงหมด

แต่มันไม่จริงตามสัจจะสิ สังขธรรมมันยังไม่จริง ถ้ามันยังไม่จริง เราถึงทำความสงบของใจเข้ามา พอใจมันสงบเข้ามา มีหลักมีฐานของมันขึ้นมาแล้วออกค้นคว้าออกหา ออกหา ออกหา อะไร? ออกหาสิ่งที่มันหลงผิด สิ่งของมันหลงผิด หลงผิดในอะไร? สักกายทิฏฐิความเห็นผิดในกายของเรา ทุกคนจิตได้สำนึกรักตัวเองหมด ทุกคนเห็นแก่ตัวหมด โดยกิเลสโดยธรรมชาติของมัน มันยึดมั่นถือมั่นในธรรมชาติของมัน ถ้ามันยึดมั่นถือมั่นในธรรมชาติของมัน สอนมัน ให้นำมันว่า มันมีความจริงใหม่ ความยึดมั่นถือมั่นนะ มันหลงผิดอย่างไร

ถ้ากำลังมันมีสติขึ้นมา จิตเห็นกายขึ้นมา นี่แยกแยะได้ แยกแยะด้วยรำพึงขึ้นมาในสมาธิ นั้น สิ่งที่รำพึงขึ้นมาให้เป็นวิภาคะ มันจะปล่อยวางอย่างไร มันถึงถ้ามีกำลัง มันจะเป็นไปตามที่แรงด้วยความรำพินนั้น จะเป็นพื้ๆๆ ไป เห็นจะแจ้ง พอเห็นจะแจ้งขึ้นมา นี่มันสะท้อนหัวใจนะ มันสะท้อนมันปล่อย มันปล่อย มันปล่อย มันปล่อย นี่มันมีการกระทำ

สิ่งที่มันจะเป็นมรรคผลนี่มันต้องมีเหตุมีผล “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” ถ้าเอ็งสร้างเหตุไม่ ถึง เอ็งทำไม่ถึงจุดที่กิเลสอวิชชามันซ่อนตัวอยู่ แล้วกิเลสอวิชชามันจะหลุดออกไปจากใจได้อย่างไร สิ่งที่ว่ากิเลสอวิชชามันอยู่ที่ไหน

คุณิ เวลาเราขุดน้ำ น้ำในบ่อน้ำเรา เราขุดน้ำตื้นหรือน้ำลึก ถ้ำน้ำของเราอยู่ลึก เราก็ต้องขุดลึก นี่ก็เหมือนกัน จริตนิสัยของคน วิปัสสนาครั้งแล้วครั้งเล่า พิจารณาแล้วมันปล่อยได้ง่าย มันปล่อย มันก็ปล่อยไป เต็มมันก็ปล่อยได้ง่าย เต็มมันก็ปล่อยได้ยาก การปล่อยได้ง่ายได้ยากก็เพราะอะไร ก็เพราะกิเลสมันแก่นกิเลส สิ่งที่มีมันมีกับเรานะ ในวิภูฏะเราเกิดตาย เกิดตายนี้ ไม่มีต้น ไม่มีปลายหรือ ใครจะปฏิเสธ ใครจะไม่ยอมรับรู้สิ่งใดก็แล้วแต่ นั่นเป็นคำพูด นั่นเป็นความนึกคิด แต่ความจริงเป็นอีกอย่างหนึ่ง

คุณิ จะปฏิเสธว่านรกสวรรค์ไม่มี สิ่งไหนไม่มีก็แล้วแต่ เวลาถ้าปฏิเสธว่านรกไม่มี มันก็ต้องทำตามความพอใจของตัว ถ้าทำตามความพอใจของตัว มันจะไปไหน มันจะไปไหน...แต่ถ้า

มันเข้าใจว่านรกสวรรค์มี เราก็ต้องทำแต่คุณงามความดี นี่ในเมื่อทำคุณงามความดี ความดีมันจะส่งไปไหน? มันก็ส่งไปตามสังขารอันนั้น

อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราประพฤติปฏิบัติ ในเมื่อมันเข้าไม่ถึงจุด ไม่ถึงฐานของวิชา ไม่ถึงฐานของกิเลสที่มันอยู่ในกรรมฐาน ในฐาน จีตจิต มันจะวิปัสสนาอะไรกัน มันจะเชื่อมรรคผลนิพพานได้อย่างไร?

มันก็ไม่เชื่อมรรคผลนิพพาน แล้วก็บอกว่า “ไม่ต้องปฏิบัติ ไม่ต้องปฏิบัติให้มันหลงเสียเวลา มันจะต้องทำให้ผิดพลาดกันมาากแล้ว”

การผิดพลาดมันเป็นเรื่องปกตินะ ในการประพฤติปฏิบัติถ้าไม่มีการผิดพลาด ทำไม่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทดสอบอยู่ ๖ ปีนั้นผิดพลาดไหม ความผิดพลาดเพราะมันยังไม่มีสังขารความจริงใจใหม่ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนี่ สิ่งนี้สะอาดบริสุทธิ์โดยสังจะความจริง แล้วเวลาสั่งสอนขึ้นมา สั่งสอนขึ้นมา แต่ผู้ที่ไม่ฝึกฝนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คูตี คูพระ โมกคัลลณะ ยังนั่งวงแหงาหวานอนเลย สิ่งต่างๆ ขนาดที่เป็นพระโศคานันแล้วนะ

การกระทำ มรรคหยาบ มรรคละเอียด มันจะเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป สิ่งที่เป็นความหยาบๆ อยู่ที่นี่ เราต้องมุมานะของเรา เรามีเหตุมีผลนะ เราตั้งอกตั้งใจขึ้นมาเพื่อการกระทำสิ่งที่ดีงามกับเรา มันจะเป็นความดีงามกับเรา ดีงาม เห็นไหม ความดีเพื่อเรา ไม่ใช่ดีเพื่อโลก ถ้าดีเพื่อโลกมันก็ดีกับเขา อยู่กับเขา เป็นความโลกกับเขา ทุกข์จนตรอมใจกับเขา ทุกข์จนตรอมใจนะ

เพราะโลกนี้ โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ โลกไม่มีวันอึดเต็ม โลกเต็มไม่ได้ โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ คูตี คูร่างกายเรานี้เป็นโลก กินทุกวันนี้มันพร่องไหม หามาป้อนมัน มันพอไหม โลกนี้มันพร่องอยู่เป็นนิจ ไม่มีวันพอ กินไปจนวันตาย จะต้องใช้สอยไปจนวันตาย นี่เราจะไปตื่นกับโลกทำไม

ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะนะ เราจะไมตื่นไปกับเขา อาศัยเขาอยู่ เพราะเราเกิดมา ผลของวิญญะนะ วิญญะก็คือมันจะหลบเลียงไม้ได้ เราจะหลบเลียงสิ่งนี้ไปไม่ได้ มันเป็นธรรมชาติของมัน ธรรมชาติมันเป็นสังจะความจริงของมัน แล้วเราเกิดมาโดยมีบุญวาสนา ถ้าไม่มีบุญวาสนา เวลาเกิดมาไม่พบพระพุทธศาสนา คูตี คูทั่วโลกเขาจะมีศาสนาให้ประพฤติปฏิบัติใหม่ เขาก็มีครูบา

อาจารย์ให้คอยชี้แนะเขาใหม่ แต่เราเกิดมาเราพร้อมหมดนะ เราพร้อมหมด เพียงแต่ว่ามันเป็นกบเผือก กอบัว ถ้าไม่มีใครสนใจหรือสนใจก็ทำไม่จริงไม่จัง สนใจก็ทำไม่จริงไม่จัง สักแต่ว่าทำ นี่มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่บารมี ของตัว ที่ว่าบารมีมันอ่อน ทำไปก็ยิ่งลั้งเลงสงสัย จะปักใจเชื่อหรือไม่ เชื่อ มันสักแต่ว่าไง ถ้าขาดสติทำด้วยไม่มีความจงใจ มันเหมือนคนโกลนนะ

ถ้าคนมีหลักมีเกณฑ์ เป็นกฎหัตถ์ก็หลักมีเกณฑ์นะ บวชเป็นพระเป็นเจ้าของเจ้าขึ้นมาก็มีหลักมีเกณฑ์ คนมีหลักมีเกณฑ์ ความจริง สัจธรรมเป็นความจริง คำว่า “สัจธรรม” แล้วจะเอาของปลอมไปจับสัจธรรม มันจะเป็นสัจธรรมขึ้นมาได้อย่างไร ในเมื่อมันเป็นสัจธรรม มันก็ต้องเอาของจริงเข้าไปจับ ของจริงที่สะอาดบริสุทธิ์คือจิตคือจิตที่มันสงบแล้ว จิตที่มีฐานที่มันแล้ว

ไม่ใช่จิตที่มันมีวิชา มีความฟุ้งซ่าน มีความคิด มีต่างๆ มันเป็นจิตที่สกปรก มันเป็นจิตที่มันมีโลกครอบงำ มันมีมารครอบงำ มีวิชาครอบงำ ในเมื่อมีมารครอบงำมันก็คิดโดยมาร ความคิดนี้ ขณะที่ว่าตริกในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ โลกีย์ปัญญา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กิเลสในหัวใจเรามันผิด มันเห็นผิด ไข้ไหม

นี่ถ้าวิปัสสนาขึ้นไป ถ้าจิตมันมีความสงบขึ้นมา วิปัสสนากายให้มันเห็นถูกใจ ความเห็นถูก เห็น ความรู้ความเห็น เห็นคือปัญญา ปัญญาที่เห็น ถ้าเป็นเจโตวิมุตติ จิตที่มันสงบแล้วเห็นภาพของกาย แล้วหมั่นคราด หมั่นไถ หมั่นพิจารณา

ถ้าจิตมันพิจารณาได้ จับสิ่งใด มันพิจารณาลงสู่สภาวะเดิมของมัน อย่างเช่น ร่างกายของมนุษย์ ร่างกายเป็นกายที่เราเห็น ให้มันแปรสภาพของมันออกไปโดยธรรมชาติของมัน มันจะเหลือสิ่งใดก็แล้วแต่ มันเป็นครั้งเป็นคราวนะ บางที่มันก็เหลือกระดูกก่อน สิ่งใดมันยุบย่อยหายไปเหลือแต่กระดูก แล้วลงสู่สภาวะเดิมของมันคือเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ หรือมันจะกลายเป็นน้ำ กลายเป็นสิ่งใด ถ้ามันไม่ได้ก็ให้มันกลับไปด้วยดิน ด้วยน้ำ มันเปลี่ยนแปลง มันใช้กำลังพิจารณาของมันบ่อยๆ ครั้ง

ความเห็นคือปัญญา ความเห็นในเจโตวิมุตติเป็นปัญญา แต่ถ้ามันพิจารณาโดยปัญญา วิมุตติ ปัญญาคือสัจธรรม นี่ธรรมารมณฺ์ ธรรมกับอามณฺ์ความรู้สึกที่จิตมันมีฐานขึ้นมา มันเป็นธรรม เป็นธรรมขึ้นมามันแยกแยะในอะไร? แยกแยะในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม มันแยกแยะของมัน นี่สิ่งที่การกระทำอย่างนี้ นี่ทำให้มันเห็นถูก

ความเห็นผิดของจิต ความเห็นผิดของสติจิต ความเห็นผิดของมารที่มันครอบงำ เพราะมีมารครอบงำมันถึงเห็นผิด เห็นผิดแม้แต่การทำสมาธินะ การทำสมาธิ เห็นใหม่ สัจธรรมมันว่าง สมาธิก็ไม่ยอมรับว่าเป็นสมาธิ พอมันว่างขึ้นมา สิ่งที่ว่างคือผลของธรรม ถ้ามันไม่บอกว่าความว่างนี้เป็นนิพพานละ ถ้าเป็นผลของธรรมมันก็ต้องเป็นมรรคผลนิพพานสิ

นี่มันบอกว่า “เป็นความว่าง แล้วบอกมรรคผลนิพพานมันเป็นสิ่งที่สุดท้ายที่ทำได้”

นี่มันขัดแย้งกันไปหมดเลย สัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐนะ ประเสริฐมากๆ ถ้าไม่ประเสริฐจะร้อยสัตว์บนสัตว์ได้อย่างไร ร้อยสัตว์บนสัตว์นะ สัตตะผู้ซ่อง ร้อยสัตว์คือร้อยหัวใจ ไม่ใช่สัตว์มนุษย์ สัตว์ต่างๆ สัตว์คือหัวใจ สัตตะผู้ซ่อง ร้อยสัตว์ตรงนี้ใจ สัตว์ตรงความซ่องใจ ใจที่มันซ่อง ใจที่มันเวียนตายเวียนเกิด ร้อยสัตว์บนสัตว์ที่นี้ ถ้าร้อยสัตว์บนสัตว์ที่นี้ จะเอาอะไรไปร้อยมัน

มันก็ต้องเอาจิตแก้จิต เอาสัจธรรมความจริงอันนั้นแก้เข้าไป เห็นใหม่ ย้อนกลับขึ้นมา ย้อนกลับเข้าไปในหัวใจแล้วมันร้อยกัน ร้อยกันในงานการกระทำ นี่ภาคปฏิบัติเขามีการกระทำนะ สิ่งที่มีการกระทำ การนั่งสมาธิ การเดินจงกรม การภาวนา การถือต่างๆ นี่ มันถึงเป็นกำลัง เป็นกำลังนะ

คูสิ ระหว่างกองทัพกิเลสกับกองทัพธรรมต่อสู้กัน กองทัพกิเลสไม่ต้องไปหาที่ไหนเลย มันจะเกิดตลอดเวลา คูสิ ค้นหาความทะยานอยากใครไม่มี สิ่งที่มีความปรารถนาของใจมีไหม? มันมีทั้งนั้นนะ แล้วลองสูมไฟเข้าไปสิ ลองคิดตามไปสิ โลกแตก นี่กองทัพกิเลสมันมีโดยธรรมชาติของมัน

แล้วกองทัพธรรมละ กองทัพธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม สติธรรม นี่สิ่งต่างๆ ต้องฝึก ต้องฝน ต้องสร้างกองทัพ แล้วเวลามันต่อสู้นะ ระหว่างวิปัสสนามันใช้ปัญญาต่อสู้กัน มันต่อสู้กัน นี่เดี่ยวมันแพ้ว เดี่ยวธรรมะแพ้ว เดี่ยวกิเลสแพ้ว ต่อสู้กัน การต่อสู้ พอเห็นการต่อสู้ เราเห็นการกระทำ แล้วมันเป็นประโยชน์กับเราใช่ไหม เราถึงมีกำลังใจที่จะอดนอน ที่จะผ่อนอาหาร

การที่คนที่ภาวนาเป็น คำว่า “ภาวนาเป็น” มันมีหลักมีเกณฑ์ในใจ พอมีหลักมีเกณฑ์ การกระทำอันนั้นมันจะอุกฤษฏ์ แล้วคนที่ภาวนาไม่เป็นพอเห็นเข้าก็ตกใจ “ทำไมทำขนาดนั้น ทำไมทำได้ขนาดนี้” นั่นนะเขามีงานของเขา นะ มีงานของเขา เพราะเขาเห็นผลประโยชน์ของเขา

เหมือนเราทุกข์ร้อนมานี้ เราได้ดื่มกินน้ำที่สะอาดบริสุทธิ์ เรามีความชุ่มชื่นในหัวใจ เราจะฝังใจใหม่ คนที่เขาทุกข์เขาร้อนอยู่นะ แล้วเขาไม่เคยดื่มน้ำ เขาไม่มีน้ำดื่มกินเพื่อความชุ่มชื่นของเขาเลย เขาทุกข์อยู่อย่างนั้น แล้วเขาเร่าร้อนอยู่อย่างนั้นตลอดไป โลกอยู่อย่างนั้นไง

แล้วนี่ไง “ถ้ามันปลดทุกข์ในใจ มาดับทุกข์ในใจเถิด มาปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ในใจ”

มันดับทุกข์ในใจ มันมีอะไรไปดับละ มันมีอะไรไปรับรู้ มันมีอะไรไปสัมผัส

แต่ถ้าเรา การปฏิบัติใช้ใหม่ เราได้ดื่มได้กินขึ้นมา มันแค่มีสมาธินะ ถ้าทำสมาธิบ่อยๆ สมาธิแล้ววิปัสสนาขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่มันจะว่างมาก จนเข้าใจว่าสมาธินี้เป็นนิพพานได้ แต่ถ้ามันมีสติ เรามีสติแล้วเรามีความใคร่ครวญของเรา มรรค ๔ ผล ๔ โสคาบันมันเป็นอย่างไร เป็นโสคาบันเพราะเหตุใด

เราพิจารณาขนาดไหน เวลาพิจารณากาย เวลามันปล่อย ปล่อยแล้วมันรวมลงขนาดไหน ถ้ามันปล่อยแล้ว ว่างขนาดไหน มันมีความสุขขนาดไหน มันยังไม่เป็นโสคาบัน มันเป็นคตังคปหาน การพิจารณา การปล่อยกายชั่วคราว การปล่อยออกชั่วคราว ใจสงบแล้วมันพิจารณา กาย มันจะว่างหมดมันสุขหมด สุขขนาดไหน พอเดี๋ยวมันก็มีหลัก มีภาวสวะ มีภพ คือมีจุดยืนใจ คือมีสถานที่ที่กรรมฐาน จิตที่มันปล่อยวางมา

ถ้าเป็นสมาธินะ เวลาจิตทำสมาธิขึ้นมา จิตมันเป็นสมาธิ มีสติ แล้วเราออกไปทำงานสิ่งใดก็ได้ แต่ขณะที่เราใช้สมาธิแล้วออกวิปัสสนาแล้วนี้ วิปัสสนาแก้ไขขนาดไหน มันปล่อยวางขนาดไหน ถึงที่อยู่แล้วมันมีฐานของจิต ตัวนี้ ถ้ามันยังมีสิ่งที่จับต้องได้อยู่ ยังมีการกระทำอยู่ นี่ไง มันปล่อยวางชั่วคราว พอปล่อยวางแล้วมันก็เว้งว่างนะ เพราะการปล่อยวางโดยปัญญา

การทำสมาธิที่มันมีสติสัมปชัญญะ มีสติ มีการใช้คำบริกรรม หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ให้จิตสงบเข้ามา สงบเข้ามาจนถึงฐานที่ตั้ง มันก็มีความสุข มีความสงบอันหนึ่ง ขณะที่เราใช้ปัญญาใคร่ครวญ ใคร่ครวญในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม การใคร่ครวญคือการถอดถอน คือการฝึกฝน การสิ่งที่ว่ามารครอบงำ ความสกปรกของใจมันครอบงำ สิ่งที่ครอบงำเป็นอวิชชา ครอบงำใจไว้ การใช้วิปัสสนาขนาดไหนมันก็มีสิ่งนี้ร่วมเข้ามา มรรคถึงไม่สามัคคี มรรคถึงไม่สะอาดบริสุทธิ์

เราพิจารณาบ่อยครั้งเข้มนั้นก็ปล่อย ปล่อย แต่มันยังไม่ถึงที่สุด มันยังมีส่วนเหลืออยู่ ปล่อย แล้วปล่อยเล่า เราถึงต้องหมั่นการกระทำ ขณะที่ปล่อยขึ้นมามันก็มีความสุข มีความปล่อยเว้งว่าง ขนาดไหน เว้งว่าง ทำไปเพราะมันยังไม่มีคำตอบ ถ้ามันมีคำตอบขึ้นมา กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์นี้ คำตอบที่มันเป็นขึ้นมา ถ้าคำตอบขึ้นมา นี่สังโยชน์ขาดเด็ดขาด สักกายทิฏฐิ

นี่ไง ที่ว่าความเห็นผิดนี้ เราเกิดมาโดยความจริง ความเห็นโดยปัญหานี้ ร่างกายเป็นเรา ไหม สรรพสิ่งเป็นเราไหม ของในร่างกายเป็นของเราหรือเปล่า? เป็น เป็นนะ ถ้าไม่เป็นลองตี ใคร ไปทำร้ายกัน เป็นคคืออาชญาณะ สิทธิของเรานั้นเป็นของเรา ร่างกายนี้เป็นของเราโดยสมมุติ โดย กฎหมายรับรอง แต่ธรรมะไม่รับรอง ถ้าธรรมะไม่รับรองแล้วก็ไม่ได้อะไรด้วย ถ้าธรรมะไม่ รับรอง แล้วไม่ถึงสังขารม ไม่ถึงมรรคผล ไม่ถึงมรรคผล “ดับทุกข์ในใจ ดับทุกข์ในใจ” ไม่มี ประโยชน์

มันต้องถึงมรรคถึงผล ถึงมรรคถึงผล ถึงสังขารม ถึงสังขารม มรรคผลมันมี นี่แล้วทำขึ้น ไปโสคาบัน สกิทาคามี อนาคามี ต้องมี ทำจริงต้องได้จริง

ถ้ามันมีสังขารความจริงขึ้นมา จิตมันทำได้ มันถึงความจริงได้ มันพัฒนาของมันขึ้นไปได้ ทำของมันขึ้นมาได้ สิ่งที่มีอยู่แล้วใครจะคัดค้านอย่างไรนั่นมันเรื่องของเขาแล้ว สิ่งที้อย่างนี้เรา เกิดขึ้นมาณะ ด้วยสติสัมปชัญญะ นี่สติ สติปัญญา แล้วใคร่ครวญต่อไปมันจะละเอียดเป็นสติ ขึ้นมา มันจะเป็นสติปัญญาอยู่ ถ้าพิจารณากายเข้าไป พิจารณากายเข้าไป สิ่งทีพิจารณากายเข้าไป กายในกาย กายนอก กายใน กายในกายนี้ เขาว่ามันเป็นโวหารของกรรมฐานนะ

“ถ้าเป็นปริยัติ กายก็คือกาย ภูตรูป มหาภูตรูป แล้วมันจะมีกายนอกกายในของมันได้ อย่งไร”

เพราะไม่เคยเห็น ไม่เคยรับรู้ไง ไม่มีการกระทำไง

นี่ไง เด็ก เด็กมันเลี้ยงไม่โต เด็กใจแตก เด็กที่พ่อแม่เลี้ยงแล้วนะ ไม่เติบโตขึ้นมา เพราะ หัวใจนั้นไม่มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา ในเมื่อหัวใจไม่มีหลักมีเกณฑ์ เด็กทำงานไม่เป็น ใจเรานั้นไม่โต ไม่เป็นผู้ใหญ่ ทำงานไม่เป็น ใจเด็กๆ นะ มันจะเกิดเวียนตายเวียนเกิดไปในวัฏฏะ สิ่งทีวัฏฏะมี อย่งไรมันก็จะไปกับวัฏฏะอย่งนั้น เพราะมันอาศัยเขา เพราะมันไม่เป็นอิสระ เพราะมันทำงาน ไม่ได้

แต่ถ้าเราทำของเราไปในภาคปฏิบัติ เราต้องทำของเรา เราต้องพยายามทำของเรา แล้วสร้างผลของเราขึ้นมา จิตให้มันสงบเข้ามา แล้วเวลาออกปัญญาขึ้นมา ออกปัญญา แล้วเราจะกราบจะไหว้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจ เพราะเวลาปฏิบัติขึ้นไป ถ้าแค่จิตมันสงบ เราก็เห็นสมาธิธรรม สิ่งที่ดีเห็นสมาธิธรรม เวลาใช้ปัญญาขึ้นไป ใคร่ครวญขึ้นไปถ้ามันยังไม่ขาด มันยังไม่ขาด มันยังไม่ปล่อย ไม่ถึงที่สุดของมัน มันก็เป็นการใช้ปัญญา ฝึกฝนใช้ปัญญา

แต่ถ้าคนที่สติอ่อน อำนาจวาสนาบารมียังไม่แก่กล้า มันก็จะเข้าใจผิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรม พอเข้าใจผิดนี้ คำว่า “หลง” พอหลงปั๊บ มันไม่บำรุงรักษา พอไม่บำรุงรักษา มาร มารในหัวใจเรานี้มันคอยท่าตลอดเวลา ถ้าไม่รักษาปั๊บ มันจะใส่ปัญหา ใส่สิ่งต่างๆ ขึ้นมาให้ใจมันขุ่นมัว ใจจะขุ่นมัวไปหมด แล้วจับต้นชนปลายไม่ถูก

เพราะมันเหมือนกับเด็กใจแตกนั้นละ เหมือนกับเวลาธรรมเลียงไม้โต มีธรรมอยู่ แต่เลียงให้มันโตขึ้นมาไม่ได้ การเลียงธรรมให้โตขึ้นมา คุณี สติ มหาสติ สติออตโนมัตติ นี่เราต้องหมั่นกล่อมเกลี้ยงเกลี้ยงดู เราถึงเวลาประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์นะ ท่านจะไปองค์เดียว ท่านจะถนอมรักษาใจของท่านมาก ข้อวัตรปฏิบัติเป็นการแสดงออก การแสดงออกให้ใจมีเครื่องอยู่ ใจของเราบางที่มันดี ดีในแง่หนึ่ง มันก็ไปเสียอีกแง่หนึ่ง มันจะดีอีกแง่หนึ่ง มันจะปล่อยวางอีกแง่หนึ่ง เราถึงต้อง...ในทางโลกเขามีศีล ศีลเป็นการตรวจสอบว่าเราคิดถูก คิดผิด

นี่ก็เหมือนกัน ข้อวัตรปฏิบัติมันควบคุมใจไว้ มันเป็นการที่ว่า เครื่องอยู่ให้ใจได้พัก ให้ใจได้อยู่อาศัย ขนาดไปคนเดียววนะก็ทำข้อวัตร สิ่งต่างๆ ที่เราทำอยู่นี้ เราต้องมีสติเพื่อฝึกใจนี้ไว้ ถนอมรักษามัน แล้วเวลามันพัฒนาขึ้นมา สิ่งที่พัฒนามันถึงที่สุดของมัน มันปล่อยขาดไปเป็นโศดาบัน สิ่งนี้เป็นความจริงนะ เป็นความจริงกับใจ เพราะโศดาบันเกิดอีก ๗ ชาติ นางวิสาขาเกิดอีก ๗ ชาติ ยังเกิดยังตายเวียนอีก ๗ ชาติเท่านั้น

แต่ถ้าเป็นปุถุชนนะ มันไม่ใช่ ๗ ชาติ มันไม่มีต้นมันไม่มีปลาย ไม่มีเงื่อนไข ทำดีก็ไปเกิดดี ทำชั่วก็ไปเกิดชั่ว เกิดชั่วแล้วเกิดชั่วซ้ำซ้อนเข้าไปละ พอเกิดดีขึ้นมา มันหมดอายุก็ต้องกลับมาเกิดใหม่ กลับมาเกิดวนอยู่อย่างนั้น เราจะปฏิเสธหรือไม่ปฏิเสธ นั่นมันเป็นคำพูด มันปฏิเสธหรือไม่ปฏิเสธมันตรงกับจริง ตรงกับนิสัย มันเป็นการสะสม มันเป็นการพัฒนาใจ นี่สิ่งที่ทำทางโลก

สิ่งที่ทำทางธรรม ถ้าทำทางธรรมขึ้นมา มันต้องย้อนกลับ ทวนกระแสตลอด คำว่า “ทวนกระแส” นี้ เราก็คิดว่าทวนกระแส น้ำขึ้นไป ทวนกระแสน้ำนี้มันเป็นบุคลาธิษฐาน ทวนกระแสใจ

ถ้ามันสงบ มันสงบอย่างไร ขณะที่มันปล่องวาง เราทำจิตให้มีฐานขึ้นมา แล้วออกไปรู้ ออกไป
วิปัสสนาในกาย ถ้าพิจารณาภายใน กาย พอพิจารณาอย่างนี้ปั๊บ ถ้าถึงที่สุดของมัน โลกมันจะราบ
เป็นหน้ากลอง มันจะแยกเลย จิตจะรวมใหญ่ กายกับจิตมันจะแยกออกจากกันโดยธรรมชาติ

ถ้ากายกับจิตแยกออกโดยธรรมชาติ มันจะแยกออกอย่างไร ไม่มีการกระทำจะแยกได้
อย่างไร นี่มันแยกออกโดยสังขารเลย ว่างหมดนะ เราเข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นนิพพานได้เหมือนกัน
เพราะผลมันลึกล้ำมาก ผลที่มีความสุขที่มันว่าง มีความสุข โอ้ย! สุขมหาศาลเลย

เพราะมันมีความสุขใช่ไหม ในเมื่อมีความสุขก็ยังมีตัวใจ ที่นี้มีตัวใจๆ สุขขนาดไหน สิ่ง
กิเลสที่มัน...ถ้ามีสติสัมปชัญญะควบคุม มันจะหลง หลงคือไม่รู้ ก็เข้าใจว่าเป็นนิพพาน พอคือ
นิพพาน สิ่งที่มีสติ ที่เราเป็นธรรมมา มันจะรักษาสัจจะไว้ รักษาสภาวะนี้ไว้ เพราะมันอุปสรรค
ใช่ไหม พระโศคาบันก็เป็นอุปสรรค คือพระโศคาบัน ฐานของพระโศคาบันจะรองรับไว้

ฐานของพระสัททามิ เพราะกายกับจิตมันแยกออกจากกันโดยธรรมชาติ ฐานนี้มันจะ
รองรับไว้ พอรองรับไว้ ผลของมันก็เหมือน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ไม่ครบ ๑๐๐ ถ้า
นิพพานคือ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ นี่ได้มาโศคาบัน สัททาคามีก็ได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ฐานที่ ๕๐ นี้รับไว้
นิพพานของเราก็คือนิพพานแค่ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ที่เราเข้าใจว่าเป็นนิพพาน แต่มันไม่เป็นนิพพาน
เพราะอะไร เพราะมันยังไม่ทำลายกามราคะ ๗๕ เปอร์เซ็นต์มันถึงต้องทำลายกามราคะ สิ่ง
ทำลายกามราคะ มันก็ไม่กลับมาเกิดในกามภพ นี่ถ้ามันยังเป็น ๕๐ เปอร์เซ็นต์มันยังเกิดเป็นเทวดา
อยู่นะ ถ้าตายไปเป็นเทวดา เทวดาอรินบุคคล แต่ถ้ามนุษย์ที่ทำคุณงามความดีไปเกิดเป็นเทวดาก็
เป็นเทวดาปุลุชน นี่มันต่างกันตรงนั้น ต่างกันตรงคุณภาพของจิต

ถ้าเรามีครูบาอาจารย์หรือเราตรวจสอบของเราเนะ มันจะย้อนกลับขึ้นไป ย้อนกลับขึ้นไป
ไปที่ไหน? ก็ไปที่จิต ไปที่สมณะ ไปที่กรรมฐาน ฐิติจิต จิตมันเป็นเปลือก เหมือนกับส้มที่มันปอก
เปลือกเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป นี่สิ่งที่หาย ละเอียด จิปปาภิญญะออกที่เดียวหมด แต่ถ้าเป็นเวไนย
สัตว์ มรรค ๔ ผล ๔ ปอกเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป การปอก ขณะที่ปอก ขณะที่ทำ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์
๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ขณะที่ทำ แต่คุณภาพผลของมัน ถ้าเราครบวงจรนะ

ในการประพฤติปฏิบัติถ้าเราไม่มีครูบาอาจารย์ เราจะแยกแยะสิ่งนี้ไม่ถูก เราฟังแล้วเรา
กำหนดไม่ถูกต้อง แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ครบวงจร สิ่งที่ครบวงจร เราตั้งแต่หลักพื้นฐานถึง
ที่สุด เราจะแยกแยะ เราจะบอกขั้นตอนวิธีการได้ถูกต้อง แต่ถ้าเรารู้เฉพาะสิ่งที่เราปอกเปลือกชั้น

แรกได้ เราก็จะรู้วิธีการปกปิดข้อบกพร่องที่ถูกต้อง แต่ขั้นต่อไปเราก็โมเมใจ เราก็คาดหมายในปฏิบัติธรรมโดยความคั่นเดา มันจะเข้าถึงถึงจะความจริงไม่ได้

การประพฤติปฏิบัติเข้าสู่ถึงจะความจริงไม่ได้ แต่ถ้ามีประพฤติปฏิบัติอยู่ มันจะมีการผิดพลาด มันจะมีความใกล้เคียง มีการที่จะเข้าไปจุดความสำคัญ นี่ไง สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติที่มันมีปัญหา ปัญหาตรงนี้ ปัญหาถ้าเราคนทำงาน คนพยายามทำงานอยู่ พยายามแก้ไขอยู่ มันก็มีความผิดพลาดบ้าง มีครูมีอาจารย์ เราก็จะรีบกลับเข้าไปหาครูบาอาจารย์ให้ท่านแก้ไข มีธรรมะ มีสิ่งต่างๆ ในพระไตรปิฎก เราก็รื้อค้นเปรียบเทียบ เราจะเปรียบเทียบ นี่ไง เห็นไหม ธรรมะเลี้ยงแล้วโต

ถ้าธรรมะเลี้ยงไม่โตนะ เลี้ยงไม่โตมันจะเป็นลูกแหง แล้วมันจะอ้างอิงธรรมะ แล้วมันจะขัดขวาง คุณติ คุณในครอบครัวครอบครัวหนึ่ง ถ้ามันมีลูกหลายคน ลูกที่เราเลี้ยงแล้วโต เลี้ยงแล้วเป็นคนดีขึ้นมา กับลูกที่มันเกเร มันก็จะยังขัดขวางลูกที่ดีของเรา นี่ เพราะมันอิจฉาริษยา นี่ก็เหมือนกัน ในหมู่สงฆ์ ในหมู่การประพฤติปฏิบัติ ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าไปถึงถึงจะความจริง มรรคผลนิพพานมันมี การที่มันผิดพลาด มันก็ผิดพลาดด้วยอำนาจวาสนา ผิดพลาดด้วยกรรม ผิดพลาดด้วยการกระทำ ผิดพลาดขนาดไหนเราก็ต้องแก้ไข

เพราะที่เราประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้คือเราแก้ไข เราชำระกิเลส การชำระกิเลส แก่นของกิเลส การเกิดและการตาย ในเมื่อเราต้องลงทุนลงแรงในการกระทำขนาดนี้แล้ว สิ่งที่มันผิดพลาดนั้นมันจะไปแยะแยะทำไม การเกิดการตายมันผิดมาทั้งตัวอยู่แล้ว

เกิดมานี้เกิดมาจากไหน เกิดมาทำไม แล้วเกิดมานี้อมทุกข์ไหม หน้าชื่นตาบานแต่หัวใจเศร้าหมอง หัวใจเศร้าหมอง หัวใจอมทุกข์อยู่นี้มันพอใจหรือยัง เกิดมาอย่างนี้มันก็เป็นผิดพลาดอยู่แล้ว แล้วเวลาเอาความจริงขึ้นมา มีสังขธรรม มีความจริง มีกาลเวลาของครูบาอาจารย์ที่มีอยู่ มีผู้ชี้แนะเราอยู่ สังขธรรม เห็นไหม คุณติ กิ่งพุทธกาลศาสนามีอยู่ แล้วเรามีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ มันจะกลัวผิดพลาดไปไหน มันจะกลัวผิดพลาดไปทำไม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย มันผิดพลาดไหม ท่านลงทุนลงแรงมาขนาดไหน

แล้วเรานี้ เราจะลงทุนลงแรงมาขนาดไหน แล้วเราไม่มีอำนาจวาสนาหรือ เราถึงมาพบพระพุทธศาสนา พบถึงสิ่งที่ถึงพุทธศาสนาที่ครูบาอาจารย์ของเราที่รื้อค้นมา รื้อค้นขึ้นมาให้เรา

ตรวจสอบพิสูจน์ นี่มันต่อมาหลายชั่วคนแล้วนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เป็นชั่วคนชั่วคน มาหลายชั่วคนแล้ว แล้วสิ่งนี้ยังพิสูจน์ตรวจสอบได้ ยังมีชีวิตอยู่ ครูบาอาจารย์เรายังมีชีวิตอยู่ที่จะสืบค้นได้ สืบค้นว่าสิ่งนี้หลวงปู่มั่นพูดจริงหรือเปล่า สิ่งที่ทำมานี้มันเป็นสัจจะความจริงหรือไม่จริง แล้วพิสูจน์กันด้วยสัจธรรมในหัวใจก่อน

สิ่งที่ถึงที่สุดแล้วเวลาท่านนิพพานไป คุณิ เวลาท่านประชุมเพลิงขึ้นมาเป็นพระธาตุหมุด พระธาตุหมุด นี่มันยืนย่น อย่างนี้เรายังไม่มีกำลังใจอีกหรือ อย่างนี้เรายังไม่มีกำลังที่จะต่อสู้อีกใช่ไหม

ถ้ามีกำลังใจต่อสู้ มันก็ว่าไม่มีคุณค่า ใจเรานี้อ่อนแอมมาก ถ้าใจเรามีคุณค่าขึ้นมา เราก็ต้องมีจุดยืนของเราขึ้นมา ต่อสู้ขึ้นมา นี่มันจะละเอียดเข้าไปเป็นชั้นๆ นะ สิ่งที่ว่า ๕๐ เปอร์เซนต์เพราะมันหลง มันไม่เข้าใจ มันก็ว่านิพพาน แต่นิพพาน ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเราคอยชี้แนะ แล้วเรากลับมาของเราขึ้นมา มันจะย้อนกลับ ทวนกระแสกลับเข้าไปที่ใจ นี่ใจ ภายนอก ภายใน ภายในภายใน นี่ใจที่ว่า ชั้น ๕ ชั้นอย่างหายบ ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างละเอียด แล้วชั้นอย่างละเอียดขึ้นมา มันก็เป็นตัวกามราคะ เป็นตัวข้อมูล ภายนอก ภายใน ภายในภายใน ตัวเป็นภายในภายในเพราะอะไร เพราะเป็นอสุภะ สิ่งพิจารณาอสุภะนะ นี่ว่า พิจารณาอสุภะ

การพิจารณาโสคาบัน พิจารณาภายใน การพิจารณาอสุภะเป็นสักกายทิฏฐิให้มันเป็นไตรลักษณ์ สิ่งที่เป็นพิจารณาภายใน เป็นสักกายทิฏฐิให้มันเป็นไตรลักษณ์ ความเป็นไตรลักษณ์คือมันแปรสภาพ พิจารณาภายในเข้าไป มันคืนสู่สภาพเดิม พิจารณาภายในอีกเข้าไปมันจะเป็นอสุภะเป็นอสุภะนะ อสุภะเพราะอะไร อสุภะเพราะมันเป็นมหาสติ มหาปัญญา คำว่า “อสุภะ” มันจะไปลบล้าง ลบล้างสักกายทิฏฐิ คือความเห็นผิดเรื่องภายใน มีอุปาทานปักเสียบในใจ มันถึงว่าธาตุ ๔ ชั้น ๕ เป็นเรา

ถ้ามันถอนออกมา เราพิจารณาเป็นโสคาบัน มันละสักกายทิฏฐิ ละความเห็นผิด เป็นสัจธรรม ความเห็นของโลก ความเห็นของบุญกุศล ความเห็นของการเกิดมาเป็นภพ นี้ถูก ถูกโดยมนุษย์สมบัติ แต่ขณะที่เราพิจารณาไปโดยสัจธรรม มันเป็นทิฏฐิที่เห็นผิด พอพิจารณา ผิดนี้ถอนตรงนี้บ๊ีบเป็นโสคาบัน

พิจารณาเข้าไป พอพิจารณาเข้าไป ส่วนหนึ่งมันพิจารณาภายใน ภายนอกสู่สภาวะเป็นธาตุ ๔ เวลาพิจารณาไปมันจะสู่สภาพเดิม มันจะเป็นดิน เป็นน้ำ มันจะระเหยออกไปจนไม่มี

สิ่งใด พริบๆ หายหมดเลย นี่ไง ว่างหมด ภายกับจิตแยกออกจากกัน ถอนอุปาทานของจิต ถอนอุปาทานของจิตออกไป กามราคะปฏิบัติอะอ่อนลง นี่ภายนอก ภายใน ภายในภายใน ภายในภายในมันเป็นภายในภายในเพราะอะไร เพราะมันเป็นข้อมูลสิ่งที่ฝังใจ ฝังใจนะ

จิตนี้ไม่มีเพศ จิตนี้ไม่มีหญิงไม่มีชาย มรรคผลไม่มีหญิงไม่มีชาย แต่ขณะที่ข้อมูลของใจปฏิบัติ ข้อมูลปฏิบัติ กามราคะนี่ สิ่งที่ยังฝังอยู่ในใจ พิจารณาเข้าไปถึงข้อมูลอันนี้ ถ้าข้อมูลอันนี้มันถึงเป็นอสุภะ อสุภะเพราะอะไร เพราะสัญชาตญาณ เพราะเป็นมหาสติมันถึงเป็นอสุภะ แต่ข้อมูลมันเป็นสุภะไง สิ่งที่ยังฝังใจคือความพอใจ สิ่งที่ยังฝังใจอยู่ นี่ ข้อมูลนี้ มันอยู่ในข้อมูลนี้ ถ้าถึงตามข้อมูลอันนี้ปั๊บมันจะเกิด เพราะตัวมันเองเป็นกามฉันทน์ คือข้อมูลที่มันเป็นโปรแกรมส่วนข้อมูลอยู่แล้ว ถ้าเข้าไปถึงจุดนั้นปั๊บ มันจะออกทันทีเลย พอออกมาทันทีขึ้นมาี่มันเป็นอะไร

เพราะมันต้องการความสวยความงาม ความพอใจของมันใช่ไหม นี่ก็คืออสุภะ นี่ก็คือกิเลส

“อสุภะ” อสุภะนี่เพราะอะไร? เพราะเป็นข้อมูลของกรรม เพราะจิตนี้เป็นมหาสติ มหาปัญญา ถ้าไม่เป็นมหาสติ มหาปัญญา มันจะจับอสุภะไม่ได้ การจะจับอสุภะมันต้องเป็นมหาสติ มหาปัญญา การที่เป็นมหาสติ มหาปัญญา มันจับได้แล้วมันใคร่ครวญ ใคร่ครวญเพราะอะไร ถ้าจับได้แล้วมันเยี่ยม มันขนาดไหน มันจะเป็นอสุภะที่น่าสะอิดสะเอียนขนาดไหน สิ่งที่ยังฝังอยู่ในหัวใจ มันเป็นอสุภะเพราะมันมีสมาธินะ มันมีปัญญานะ มันถึงเป็นอสุภะ

ถ้ามันไม่มีปัญญามันจะเป็นอสุภะไปได้อย่างไร มันเป็นความพอใจ มันเป็นสิ่งที่เป็นแรงปรารถนาของจิตนะ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ต้องมีความชำนาญ มันจะละเอียดเข้าไปบ่อยครั้ง เข้า คำว่า “ละเอียด” คือทำแล้วมันจะปล่อยได้รวดเร็วขึ้น ถ้ากำลังไม่พอนะ เราจับแล้วเรานั่งพิจารณาของเราไปนี่ มันจะมีปัญหาโต้แย้ง มันจะมีความไม่สมดุล ความเป็นไปมันไม่เป็นไป มันก็ต้องยึดต้อง... โอ้โฮ! เหนื่อยมาก

ถ้ามันไม่ได้ก็ปล่อย กลับมาที่พุทโธก่อน กลับมาที่ทำให้จิตสงบ แต่พอมีกำลังขึ้นไปนี่ ถ้ากำลังมันดีพิจารณาไปมันจะปล่อยปั๊บบ๊อบๆ ละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ ละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ ชำนาญการเข้ามาเรื่อยๆ จนถึงจิต ไปครึ้น! ก้นที่จิตนะ นี่ข้อมูลไง ทำลายข้อมูล ภายนอก ภายใน ภายในภายใน พอกภายในภายในทำลายภายในภายในหมดแล้ว ทำหมดเลย พิจารณาซ้ำๆ เศษส่วนที่เหลือคือข้อมูลเก็บตก นี้ออกามี ๕ ชั้น ถึงที่สุดแล้วว่างหมดเลย ภายนอก ภายใน ภายในภายใน แล้วตัวจิตละ ตัวจิตเรา จะเปรียบเทียบเป็นอะไรล่ะ ตัวจิตถ้าจิตมันกลับไปจับต้อง

นี่ธรรมะเล็งแล้วโต เราเล็ง เราบำรุงรักษา มันโตขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา เป็น โสคาบัน เป็นสภิกาคามี เป็นอนาคามี ถึงที่สุดนะ เราจะทำลายถึงที่สุด ถึงที่สุดถ้ามันย้อนกลับมา ถ้ามันย้อนกลับเข้ามาได้ จิตเดิมแท้มันส่องใส มันส่องใส มันสว่างไสว เหมือนพลังงานที่มันจะ ย้อนกลับไม่ได้เลย

ธรรมชาติของพลังงานที่ส่งออก คือธรรมชาติของมัน อรหัตตมรรคนะ มันจะย้อนกลับ เข้ามาจับตัวนี้ได้ ถ้าจับตัวนี้ได้ สิ่งที่เล็งโตขึ้นมาแล้วมันเป็นผู้มีอิทธิพล เจ้าวัฏจักร เราจะต้อง พลิกฟ้าคว่ำดิน พลิกฟ้าคว่ำดินในภพนะ ภวาสวะ กายนอก กายใน กายในกาย มันตั้งอยู่บนนี้ ตั้งอยู่บนจิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้หมองไปด้วยกิเลส

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส คำว่า “จิตเดิมแท้” แล้วตัวจิตเดิมแท้ คำว่าจิตเดิมแท้กับตัวจิตมันทำงานกันอย่างไร ถึงจะทำให้ถึงที่สุด มันจะเติบโตขึ้นมาเป็นชั้นเป็น ตอน การกระทำขึ้นมาะ นี่มรรคผลมันจะมีมาเป็นระดับให้เราเข้าใจมันตลอด จนถึงที่สุดนะ เรา ย้อนกลับ สิ่งที่ย้อนกลับเป็นสติอัตโนมัติ แล้วจิตใจนะ มันจะมองสภาพข้างนอกนี่เห็นเป็นสิ่งที่ มันไม่น่ารื่นรมย์เลย มันอยากจะอยู่ของมันอยู่ภายใน ถ้ามันอยากจะอยู่ของมันอยู่ภายใน มัน ย้อนกลับเข้ามาอยู่ภายใน เราถึงต้องหาที่สังัด หาที่วิเวก หาที่การกระทำ

นี่ไง นักปฏิบัติเรานี้ถ้าเราเห็นผู้ที่เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ด้วยความขะมักเขม้น ด้วย ความตั้งใจของเขา เราควรจะสาธุการนะ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเขามีงานข้างในหรือไม่มีงานข้างใน ถ้าเขามีงานข้างใน งานอันนี้เขาไม่ต้องการให้ใครไปกระทบกระเทือนของเขา เขาต้องการให้งาน ของเขาสืบต่อต่อเนื่องตลอดไป ถ้าต่อเนื่องตลอดไป มันเป็นผลงานที่แสวงหาได้ยาก ที่ทำได้ยาก การทำนี่ คุณิ ขณะทำได้ยาก ทำสมาธิ ทำปัญญาแต่ละชั้นแต่ละตอนมันก็ยาก

นี่สมาธิก็ยังไม่ใช่สมาธิเลย แล้วปัญญาที่เกิดขึ้น ถ้ามันเป็นปัญญาที่เขาคุยกันนะ ที่ว่า “การดับทุกข์ในใจเกิด ไม่ต้องมรรคผลนิพพาน”

มันเป็นความคิดจากอวิชา มันเป็นความคิดจากภพ

ขณะที่เราเข้ามาถึงตัวจิตเดิมแท้ที่ส่องใสนี้ เรากำลังจะทำลายภพนะ ทำลายภพ นี่พรหม ขณะทีสิ้นสุดกระบวนการของมัน สุทัสสา สุทัสสีขึ้นไป อนาคามี ๕ ชั้นนี้ ถ้ามันดับที่นี้ อำนาจ ภาวนาไม่มี ตายในขณะนี้มันก็ไปเกิดบนพรหม นี่ถ้าทำลายพรหม พรหมอะไรไปเกิดล่ะ? หนึ่ง

เดียวไปเกิด ของที่เป็นหนึ่งเดียวไปเกิด แล้วถ้าทำลายหนึ่งเดียว ทำลายสิ่งต่างๆ นี้ มันจะละเอียดอ่อนอ่อนกลับมาถึงมัน แล้วอ่อนกลับมาด้วยญาณ ด้วยสติ ที่เป็นอรหัตตมรรค เข้าไปจับต้อง

แล้ว อุทธัจจะ สิ่งที่เป็นอุทธัจจะมันขยับออก ขยับออกเพราะอะไร เพราะเราชำนาญงาน ในการกระทำโดยปัญญา เราชำนาญการโดยปัญญาขึ้นมา เราจะคิดว่าเป็นอย่างนั้น จนมีครูบา อาจารย์คอยบอก หรือเราใช้ความละเอียดอ่อนของเรา ถ้ามันละเอียดเข้าไป เครื่องมือที่หยาบจะไปทำงานในที่ละเอียดไม่ได้ งานที่ละเอียดต้องใช้เครื่องมือที่ละเอียด เครื่องมือที่ละเอียด มันเป็นภพเฉยๆ ไม่ใช่ความคิด ไม่ใช่อะไร

นี่ไง ที่ว่าเป็นตัวใจๆ ที่เป็นตัวพลังงานเฉยๆ ตัวพลังงานเฉยๆ เป็นตัวภพนี้ จะทำลายมันอย่างไร นี่ทำลายด้วยเครื่องมือที่เข้าไป ไม่ใช่ความคิด ด้วยการซึมซับ ด้วยการเข้าไปถึงจับต้องได้ แล้วใคร่ครวญ ใคร่ครวญด้วยอรหัตตมรรค ด้วยปัญญาญาณ ถึงที่สุดนะ พลิกฟ้าคว่ำดิน จบกระบวนการของมัน

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นต้นไม้ต้นหนึ่ง ธรรมของสาวก สาวกจะเป็นต้นไม้ต้นหนึ่ง พระสารีบุตรบอกว่า “ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมีต้นไม้อต้นหนึ่งที่สะอาดบริสุทธิ์เหมือนกับต้นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีต้นธรรมต้นหนึ่งเป็นศาสดาของเรา

ครูบาอาจารย์ของเราในดวงใจของท่านก็มีต้นธรรมต้นหนึ่ง การที่มีต้นธรรม ต้นธรรมนั้นมันคืออะไร? ต้นธรรมนั้นคือสิ่งที่ได้กระทำมา คือมรรคผลนิพพาน สิ่งที่มีอยู่ใจ แต่ถ้ามันเป็นกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เป็นสิ่งที่อาศัยอยู่ ถึงว่า “ดับทุกข์ในใจของเราเกิด อย่าได้ไปดับถึงมรรคผลนิพพานเลย”

มันปฏิเสธมรรค ปฏิเสธผล แล้วมันจะทำขึ้นมาให้เป็นมรรคผลนิพพานเป็นไปได้อย่างไร นี่ไง มันถึงเป็นเด็กน้อยที่ธรรมะเลี้ยงไม่เคยโต ธรรมะเลี้ยงไม่ได้ ธรรมะเลี้ยงให้จิตใจโตขึ้นมาไม่ได้ แล้วก็ปั้งคัมที่ใหญ่ด้วย ปั้งคัมที่ใหญ่เพราะเป็นเด็กอ่อนหมด สิ่งที่ไม่ให้อ่านาจาวิชา สิ่งที่เป็นว่าปัญญาชน สิ่งที่มีการศึกษามา แต่ศึกษามาด้วยสัญญา ศึกษาด้วยร่วมเงาของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะถึงเลี้ยงไม่โต

ในการประพฤติปฏิบัติของเรานี้ลงทุนลงแรง ในการประพฤติปฏิบัติลงทุนลงแรง นี้มีครูบาอาจารย์ มีศรัทธามีความเชื่อ มีอำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์ท่านขึ้นอย่างไร ศึกษาอย่างไร ในการประพฤติปฏิบัติจะกำหนดพุทธโศ จะกำหนดปัญญาสมาธิ จะมีการต่อสู้ขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่ไง ในเมื่อเราทำขึ้นไปมันมีเหตุมีผลของมัน

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนบอกว่า ถ้าจะดับแต่เหตุ ต้องกลับไปดับที่เหตุนั้น”

นี่ไง เราก็กระทำของเรา แล้วมันก็มีมรรคมีผลให้เราได้เห็น นี่ไง ธรรมะเลี้ยงโตนะ ธรรมะเลี้ยงผู้ที่ประพฤติปฏิบัติโตขึ้นมาเรื่อยๆ ธรรมที่อยู่ในหัวใจมี ในหัวใจเรามีทั้งธรรม ธรรมคือพุทธะ พุทธะคืออยู่ในหัวใจของเรา พุทธะ ตัวจิต ตัวเกิด ตัวตาย แล้วเกิดเป็นเรานั้นมีพื้นเพอยู่แล้ว แต่เพราะมันมีวิชา มันมีมารครอบงำมาด้วย แล้วถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติ มันก็ไปตามกระแสวัฏฏะ แต่เพราะเราจะประพฤติปฏิบัติตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราคบบัณฑิต เราคบหมู่คณะที่ประพฤติปฏิบัติที่มีจิตใจที่มีคุณธรรม เราจะไม่เชื่ออะไรโดยกระแส ในกระแสเขาชักนำกันไป กระแสนะ สิ่งที่เป็นสังคม สิ่งที่เป็นการเกื้อหนุนกัน แต่ของเรานี้ เราจะอยู่โคนไม้ เราจะทำอยู่ในความสงบ

เวลาไปวัด วัดคืออะไร? วัดคือวัตรข้อวัตรปฏิบัติ วัตรคือข้อวัตรปฏิบัติ สิ่งที่เป็นเครื่องอาศัยนั้นเป็นอาราม เป็นที่อาศัยชั่วคราว เวลาเราธุรงค์ไป เราเที่ยวไป นี้อยู่ในเรือนว่าง อยู่โคนไม้ อยู่ในสิ่งต่างๆ มันมีความสุขของมันนะ ความสุขถ้าใจมันมีงานทำ มันจะมีความสุข แต่ถ้าใจไม่มีงานทำมันก็วิตกกังวลไปตามประสากิเลส

กิเลสมากก็คิดมาก ทุกข์มาก กิเลสน้อยก็คติน้อย ทุกข์น้อย การทุกข์มาก ทุกข์น้อย แล้วก็เปรียบเทียบมาภายในใจของเรา ถ้าใจเราเห็นโทษของมัน มันก็จะตั้งสติ มันก็ต้องต่อสู้กับมัน อยู่ที่การกระทำมา อย่าไปคติน้อยเนื้อต่ำใจ เราจะต้องไม่น้อยเนื้อต่ำใจกับสิ่งต่างๆ เพราะอะไร

เพราะกัมมะพันธู์ กรรมเป็นเผ่าพันธู์ กรรมที่ทำมา ถ้ากรรมไม่ทำมา กรรมไม่ดี เราจะมี ความเชื่อมั่นขนาดนี้หรือ เราจะมานั่งสมาธิภาวนาได้ทำขนาดนี้หรือ เขาไม่มองนะ เขามองผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นเศษคน เป็นผู้ที่ไม่มีความสุข เป็นผู้ที่เห็นทุกข์เป็นสังขธรรม ถ้าเขาไม่ได้เข้าใจอะไร

ทุกข์เป็นความจริง เราจะพ้นจากทุกข์

ในการประพฤติปฏิบัติของเราไม่ต้องให้มีใครมาสงสาร ไม่ต้องให้มีการช่วยเหลือ เพราะมันช่วยเหลือไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้นนะ เราต่างหากเป็นผู้ที่ค้นคว้า รื้อค้น รื้อค้นจากไหน ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเลียงใจขึ้นมา ปลูกปลูกใจขึ้นมา จนมันเติบโตขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา นี่เป็นสมบัติของเรานะ สมบัติจริงๆ ต้นไม้จริงๆ ต้นธรรมจะเกิดกับเรา เลียงเติบโตขึ้นมาจนเป็นสมบัติของเรา เอวัง